

ÅRSREDOVISNING 2017

Säkerhet | Samverkan
Forskning | Hållbarhet

Innehåll

- 3 Året i korthet
- 4 Om Sydvatten
- 6 VD har ordet
- 8 Ett bra dricksvatten
- 9 Samarbete kan lösa utmaningarna
- 11 Ny strategisk plan
- 12 Hållbarhet tar plats i nya strategin
- 14 Redundans – nyckeln till säkert vatten
- 16 Kommunikation för framtiden
- 18 Två vattenverk, ett Sydvatten
- 22 Framtidsprojekt avslöjar fornlämningar
- 24 Ny forskningsstation vid Bolmen
- 26 Samhällsnytta och inflytande lockar
- 28 Nyckeltal – för en tydligare bild

Ekonomisk redovisning

- 31 Förvaltningsberättelse
- 36 Noter
- 42 Styrelse och ledning

FOTO: Oscar Wettersten: Omslag, sida 2 (övre), 4, 5, 6, 8 ,11, 14, 15 ,16, 18, 19, 20, 21, 22, 24 (porträtt), 26, 30, 43 (ledningsgrupp och personalrepresentanter).
Roos & Tegnér: Sida 2 (undre), 3, 12.
Ulrika Vendelbo: Sida 27, 42, 43 (styrelse).
Åsa Siller: 42, 43 (styrelse).
FORM: Sustainable Studio
TRYCK: CA Andersson, Malmö

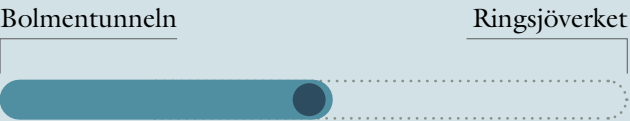
Året i korthet

Laboratoriet på Ringsjöverket har byggts ut och ska nu ackrediteras.

Ny forskningsstation vid Bolmen invigd.

Markförvärv vid Vombverket stärker vattenskyddet.

Bygget av råvattenledningen mellan Bolmentunnelns slut och Ringsjöverket har nått halvvägs.

Om Sydvatten

Varje dag producerar Sydvatten dricksvatten åt nästan en miljon skåningar. Det gör oss till en viktig kugge i en av Sveriges största regioner. Utan vatten fungerar inte samhället.

Allt vi gör ska präglas av långsiktighet, affärsmässighet och samhällsnytta. Vi planerar våra investeringar på 10–20 års sikt. Vi bedriver forskning om hur vattenkvaliteten påverkas av förändringar i miljö och klimat. Vi utbildar barn och ungdomar i vattenkunskap. Och vi fortsätter att utveckla det nära samarbetet mellan våra 16 delägarkommuner.

Vi vill vara en ledande nationell aktör. Därför deltar vi i expertgrupper och driver frågor tillsammans med branschen. Vi etablerar samarbete med andra aktörer i vår omvärld. Vi gör det för att samhället skulle må bra av att veta mer om vad vatten faktiskt är värt.

Verksamhet

Sydvatten AB är ett kommunägt företag som producerar dricksvatten till nära en miljon invånare i västra Skåne. Bolaget bildades 1966 och är i dag en av Sveriges största dricksvattenproducenter.

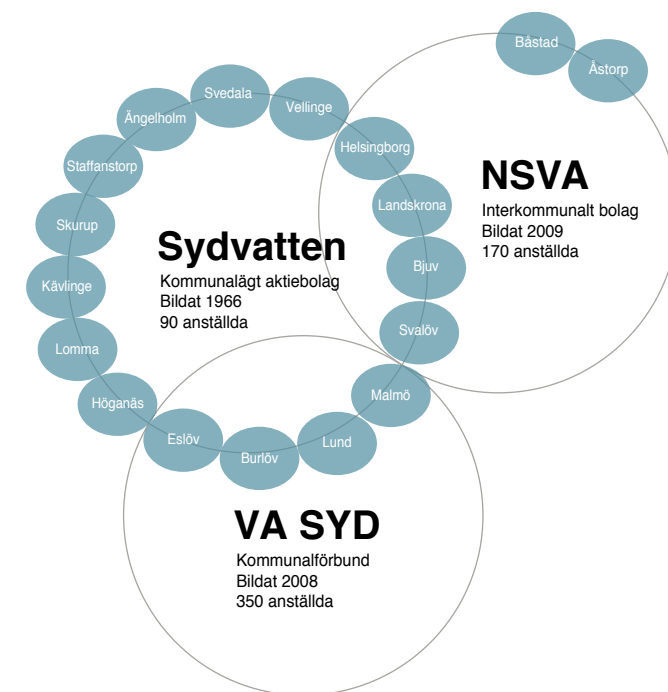
Sydvatten äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten. Genom samarbetet i Sydvatten kan de 16 delägarkommunerna garantera sina invånare, skolor, sjukhus och företag en säker, hållbar och kostnadseffektiv dricksvattenförsörjning.

Företaget leds av en styrelse som består av representanter från delägarkommunerna.

Ägare

Aktiefördelning

Bjuv	1,76 %	Lund.....	12,87 %
Burlöv	1,94 %	Malmö.....	34,05 %
Eslöv	3,75 %	Skurup	1,74 %
Helsingborg	15,32 %	Staffanstorp	2,58 %
Höganäs	2,93 %	Svalöv	1,64 %
Kävlinge.....	3,26 %	Svedala.....	2,36 %
Landskrona	4,93 %	Vellinge	3,99 %
Lomma	2,33 %	Ängelholm	4,55 %

Cirklarna visar vilka kommuner som ingår i Sydvatten, VA SYD respektive NSVA. De fyra kommuner som är medlemmar i VA SYD är också delägare i Sydvatten. Av de kommuner som är delägare i NSVA är fyra delägare i Sydvatten, medan två står utanför, Båstad och Åstorp.

Jörgen Johansson, VD

VD har ordet

2017 präglades av strategisk långsiktig planering, stora projekt och insikter om att förutsättningarna för landets dricksvattenförsörjning förändras. Produktion och distribution av dricksvatten fungerade utmärkt och försommarens vattenkonsumtion var tillbaka på mer normala nivåer, efter att ha varit historiskt hög under några veckor 2016. En förbättrad samordning med kommunernas egna distributionsverksamheter har resulterat i minskade förbrukningstoppar över dygnet, vilket bidragit till jämnare flöden och därmed säkrare försörjning.

”Under 2017 intensifierades **debatten kring vattenbrist** vilket är nytt för oss, men många andra länder har arbetat fram system och rutiner kring detta som vi kan lära oss av”

Under 2017 fortsatte det omfattande arbetet med Syd-vattens nya strategiska plan, som kommer att vara styrande för verksamheten de kommande fem åren. Arbetet har pågått i två år och startade med ett avgörande beslut om att göra det möjligt att använda Bolmenvatten i hela Syd-vattenssystemet. Genom att föra ner Bolmenvatten till Vombverket skapas redundans i råvattenförsörjningen och vi får tillgång till två råvatten vid båda vattenverken. Det ger i sin tur möjligheter att bygga ut produktionskapaciteten, särskilt i Vombanläggningen, så att vattenverken i framtiden kan stötta och gå in för varandra i hela systemet om det skulle behövas. Den strategiska planen antogs av styrelsen vid sitt första möte 2018.

Av flera anledningar börjar vattenfrågorna att på riktigt tas på allvar i Sverige. Insikterna om vattnets värde och begränsade resurs ökar. Under 2017 intensifierades debatten kring vattenbrist vilket är nytt för oss, men många andra länder har arbetat fram system och rutiner kring detta som vi kan lära oss av. Tillgången till rent och säkert dricksvatten är en central fråga för varje samhälle och i Sverige har vi tills nu tagit dricksvattnet för givet. Inte ens i vårt eget verksamhetsområde, med god tillgång till vatten, kan vi bortse från denna fråga. Därför kommer Syd-vatten framöver att intensifiera arbetet med att få alla delar av samhället att bidra till en smart och långsiktigt hållbar vattenförvaltning.

Syd-vattens näst största investeringsprojekt genom tiderna, dubblerad råvattenledning, beräknas vara färdigställd under andra halvan av 2019. Mark- och miljööverdomstolens dom i Statkraftärendet den 5 december innebär att vi

fick tillbaka cirka 200 miljoner kronor av de 450 som vi tvingades betala 2016 efter att Mark- och miljödomstolen meddelat sin dom i ärendet. Båda parter har överklagat domen till Högsta domstolen vars beslut om prövningstillstånd väntas under våren 2018.

Säkerhetsarbetet intensifieras allt mer. Vid sidan av det kontinuerliga skalskyddsarbetet och säkerhetshöjande åtgärder i den operativa verksamheten tar vi allt större engagemang i beredskapsfrågor, IT-säkerhetsarbete och säkerhetsklassning av olika slag. Flera upphandlingar som vi gör numera är så kallade säkerhetsupphandlingar. De ställer högre krav på både kompetens och resurser, men har blivit en självklarhet med tanke på de samhällsviktiga system som vi hanterar. Under året antogs även en ny krisplan för bolaget. Stöd för allt större engagemang i säkerhets- och beredskapsfrågor hittar vi bland annat i dricksvattenutredningen. Så här inleder de statliga dricksvattenutredarna sin sammanfattning av slutbetänkandet som levererades för snart två år sedan: *Dricksvattnet utgör landets i särklass mest samhällskritiska försörjningssystem, en förutsättning för att samhälle, företag och olika verksamheter ska fungera.*

Vår forskningssatsning i det med VA SYD och NSVA delägda bolaget Sweden Water Research (SWR) har utvecklats väldigt positivt. Vi har nu ett 20-tal personer som arbetar i bolaget varav 6 är disputerade, seniora forskare och 11 är doktorander. Det var en fröjd att vid den årliga SWR-dagen lyssna till våra duktiga doktorander som genom sina forskningsstudier adresserar viktiga och högst aktuella samhällsfrågor.

Våra stora utbyggnadsprojekt och omvärldens höga förväntningar ställer stora krav på alla medarbetare. Det är mycket glädjande att se hur professionellt och långsiktigt våra närmare 90 medarbetare arbetar med att lösa framtidens vattenutmaningar. Det är ofta stora och komplicerade beslut som måste fattas, men jag känner mig trygg i hur våra medarbetare belyser frågor ur många olika synvinklar. Vi har en mycket hög kompetens i bolaget och den ska vi vårda.

Det finns inga absoluta garantier för en problemfri dricksvattenförsörjning ens inom Syd-vattens verksamhetsområde men vi gör väldigt mycket för att lyckas såväl i den dagliga driften som för att möta framtidsutmaningarna. Det är jag stolt över.

Jörgen Johansson, VD
Mars 2018

Ett bra dricksvatten

Vattnet och dess kretslopp är centralt i alla processer som finns på jorden. Det är livgivande och en förutsättning för mänskliga samhällen. Därför är vatten vår mest värdefulla naturresurs.

I dag, mer än någonsin tidigare, behöver vi tänka på hur vi tar hand om vattnet på bästa sätt. Jämfört med många andra länder har Sverige bra vattenförutsättningar. Men även här har det på senare år uppstått problem med tillgång och kvalitet.

Ett bra dricksvatten kräver uthålliga råvattentäkter med skyddsområden och tillförlitliga reservvattentäkter. Det kräver kompetenta organisationer med hög strategisk förmåga att möta omvärldsförändringar och att hantera hotbilder.

Ett bra dricksvatten görs av generalister och specialister, människor som överför kunskap från generation till generation. Det kräver avancerade vattenverk och välskötta distributionssystem av rätt dimension. Ett bra vatten behöver redundans i infrastrukturen. Att bara lita till ett ledningsalternativ, en reningsbarriär, en ordinarie bemanning, ger inte tillräcklig trygghet.

Ett bra dricksvatten behöver kvalificerade risk- och sårbarhetsanalyser, tillgång till nödvattenförsörjning med rätt kapacitet och kvalitet, reservkraftsförsörjning till systemets alla vitala delar, ett robust IT-system, ett väldimensionerat skalskydd, analys- och provtagningsprogram, krisledningsorganisation, förtroendeskapande kommunikation, etablerade samarbeten med externa aktörer samt forskningsutbyten med universitet och högskolor.

Ett bra dricksvatten behöver beslutsfattare som kan höja blicken. Beslutsfattare som tar långsiktiga, regionala beslut eftersom vatten är en förutsättning för att samhället ska fungera; vardagsliv, handel, företag, industrier, sjukvård, skolor och äldreboenden.

Samarbete kan lösa utmaningarna

2017 låg den globala medeltemperaturen 1,1°C över förindustriella nivåer. De tre senaste åren är de tre hittills varmaste i World Meteorological Organizations mätningar – en direkt följd av de stigande halterna av växthusgaser i atmosfären.

I klimatförändringarnas spår följer förändrade nederbördsmonster och torka. Dricksvattnet blir därmed en alltmer sårbar resurs kring vilken olika samhällsintressen ställs mot varandra. Så även i Sverige.

Sommaren 2017 var vattenbristen på nytt ett faktum i Sverige. Den här gången berördes ett femtiotal kommuner. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) gav därför Livsmedelsverket och VAKA, den nationella vattenkatastrofgruppen, ett omedelbart uppdrag att genom insatser under hösten 2017 ”stärka Sveriges och kommunernas förmåga att hantera fortsatta och kommande situationer med torka och vattenbrist”.

Representanter från berörda myndigheter och aktörer samlades för en studieresa till Portugal och Cypern, länder med lång erfarenhet av torka-problematik. I november arrangerades TORKA-konferensen, för att dela intrycken från studieresan samt

höra ytterligare extern expertis från bland annat Nederländerna och Storbritannien. Konferensen avslutades med en workshop där deltagarna tog fram åtgärdsförslag för att hantera torkasituationer i framtiden. Utfallet samlades i rapporten *TORKA-uppdraget 2017 – Hur möter Sverige nästa torka?*

Sydvatten beskriver i sitt bidrag till rapporten hur samarbetet mellan 16 delägarkommuner ger förutsättningar för att ta strategisk höjd för vattenförsörjningen i regionen, samt möjliggör investeringar i forskning, innovation och kunskapsspridning.

– Men vi belyser också en begränsande faktor i sammanhanget, nämligen den lagstiftning som hindrar kommungemensamma taxekollektiv, något som vi menar skulle möjliggöra strategisk planering och utveckling på en helt ny nivå och därmed bidra till en mer resilient vattenförsörjning, säger Jörgen Johansson, VD på Sydvatten.

Styrka i samarbete

Svenskt Vatten genomför en årlig enkätundersökning om VA-tjänsternas status i kommunerna, som sammanställs i ett hållbarhetsindex. Resultaten i det senaste indexet visar att samverkan ökar både VA-verksamheternas hållbarhet och strategiska framförhållning, medan små kommuner som själva ansvarar för sina VA-tjänster är betydligt mer sårbara.

Ungefär hälften av landets kommuner har besvarat enkäten, och det är framför allt mindre kommuner som inte medverkat. Det är därför sannolikt att skillnaderna visat sig ännu större om alla kommuner representerats. Bilden av ett A- och ett B-lag i VA-Sverige utkristalliserar, en oroande utveckling ur ett samhällsperspektiv då tillgången till säkert vatten är ojämlig över landet. Sydvatten framstår i denna kontext som en av VA-Sveriges stabilaste aktörer, som borgar för trygg dricksvattenförsörjning för nära en miljon skåningar.

Vatten värt?

Kraven på samhällets vattentjänster ökar, i fråga om rening, försörjningskapacitet och klimatesiliens. Samtidigt är underhållet av befintlig infrastruktur kraftigt eftersatt. 2017 presenterade Svenskt Vatten en studie med prognoser gällande kostnader och investeringsbehov för kommunala vatten- och avloppstjänster. Rapporten pekar på att nuvarande investeringstakt i vatten- och avloppsinfrastrukturen behöver öka med 35 % de kommande 20 åren, försiktigt räknat, för att upprätthålla den kapacitet och kvalitet samhället kräver. En investeringsökning som i sin tur skulle kräva en fördubbling av VA-taxorna.

Nuvarande investeringsnivå om 12 miljarder per år skulle behöva öka till omkring 16,5 miljarder per år under en tjugofemårsperiod. Författarna poängterar vidare att även ett investeringsscenario på miniminivå skulle innebära en taxehöjning på 60 % i dagens penningvärde under de kommande 20 åren. Allt under denna nivå innebär i praktiken en sänkt kvalitet av vattentjänsterna, argumenterar man. Analysen visar också att de behövliga investeringsinsatserna ger underlag för minst 1 500 nya jobb inom exempelvis offentlig sektor, entreprenad, konsulting och planering. Kompetensförsörjningen inom dessa yrkesgrupper är redan i dag hårt pressad, med stor konkurrens om kvalificerad personal.

Problematiken utvecklas i förstudien *Vatten som investeringsobjekt* som publicerades hösten 2017. Inom

”Vår ambition är att fortsätta visa ledarskap och vara en drivande kraft i utvecklingen för en hållbar dricksvattenförsörjning”

ramen för SIDA-initiativet Swedish Investors for Sustainable Development (SISD) har Svenska Kyrkan, AP7, AP3, Skandia och SPP med utgångspunkt i Agenda 2030:s mål 6, Rent vatten och sanitet, studerat vattenrelaterade behov och möjligheter gällande investeringar. De konstaterar att ”det för ögonblicket [finns] större investeringsvilja än det finns gröna och blå investeringsmöjligheter både i Sverige och världen”.

Sammantaget framträder en komplex bild med många utmaningar. Förstudien ställer en rad öppna frågor som behöver utredas vidare, bland annat gällande nya finansieringsformer, taxehöjningar, samverkan och allmänhetens engagemang.

– Vi välkomnar dessa diskussioner. Med en investeringsbudget på 3 miljarder under en 15-årsperiod har Sydvatten utrymme att säkerställa en långsiktig dricksvattenförsörjning. Vi har tagit och fortsätter att ta en aktiv roll i regionala samarbeten kring dricksvatten och klimatanpassning tillsammans med länsstyrelsen och andra VA-organisationer. Vår ambition är att fortsätta visa ledarskap och vara en drivande kraft i utvecklingen för en hållbar dricksvattenförsörjning, säger Jörgen Johansson, Sydvattens VD.

Vattentäta finanser

Sydvatten finansierar sina investeringar med lån på öppna marknaden.

– Bevakning av ränteutvecklingen och konjunkturläget är väldigt viktigt för oss, eftersom ränteförändringar har stor påverkan på vår verksamhet, menar Carina Hertzman, ekonomi- och finanschef på Sydvatten.

Fyra gånger om året sammankallar Carina Hertzman det ekonomiska samrådet, som består av ekonomichefer från sju delägarkommuner. Här diskuteras bland annat budget, bokslutsfrågor, olika finansieringsformer och finansmarknadsläget.

Ny strategisk plan visar vägen till framtiden

Under 2017 slutfördes arbetet med Sydvattens nya strategiska plan, som gäller 2018–2022. Planen beslutades i januari 2018 och är det viktigaste styrdokumentet för Sydvattens arbete under de kommande åren. Den beskriver vilka områden som ska prioriteras och hur Sydvattens verksamhet ska utvecklas för att möta omvärldens krav och behov på lång sikt.

Sydvattens planerings- och investeringshorisont är på 20–30 års sikt, vilket gör det viktigt att ha system och rutiner som säkerställer att beslut fattas på korrekt grund. Här har den strategiska planen en viktig roll att fylla.

Planen innehåller tydliga prioriteringar för verksamheten inom områdena Säkerhet och kvalitet, Kompetens, Miljö, Ekonomi, Externa engagemang samt Affärsutveckling. Huvudlinjen i planen är att verka för ett redundant och säkert system för vattenförsörjningen, där alla delägarkommuner har likvärdig tillgång till vatten. Planen beskriver vilka åtgärder och investeringar som krävs för förbättrad redundans och ett mer effektivt utnyttjande av de båda vattenverken. Den beskriver också hur Sydvatten ska säkerställa långsiktig rekrytering av rätt kompetens och hur hållbarhetsfrågor på ett tydligare sätt än i dag ska integreras

i verksamheten. I avsnittet Ekonomi redogörs för hur Sydvatten ska arbeta för att säkerställa en god ekonomi med bra möjligheter till finansiering av kommande investeringar.

Samhällsengagemang och affärsutveckling är två områden som vuxit i betydelse för Sydvatten under senare år och som ges stort utrymme i den strategiska planen. I takt med att utmaningarna kring tillgången på dricksvatten blir större i Sverige måste bolag som Sydvatten arbeta aktivt med att öka kunskap och insikter hos beslutsfattare och medborgare i delägarkommunerna. Det är viktigt att skapa en förståelse för dricksvattnets helt centrala roll som en motor i samhällsbygget. I det sammanhanget behöver också en rad intressentgrupper förstå de behov av vattenskyddsområden och andra regleringar som krävs för att säkerställa tillgången till dricksvatten av hög kvalitet.

I samhällsuppdraget ingår också att öka ungdomars medvetenhet och kunskap om vattnets värde vilket görs i projektet Tänk H₂O! Huvudsyftet är att skapa en grund för framtida rekrytering genom att synliggöra branschen och uppmuntra gymnasieelever att söka utbildnings- och yrkesvägar som kan leda till VA-branschen. Den strategiska planen omfattar även målsättningar om hur Sydvatten kan ta ett ökat samhällsansvar kring smart och långsiktigt hållbar vattenförvaltning i samhället som helhet.

Sydvatten har nationellt sett en mycket hög kunskap i frågor som berör långsiktig samverkan kring vattenutmaningarna. I den strategiska planen finns flera målsättningar kring hur Sydvatten ska behålla och utveckla denna kompetens. En viktig fråga är hur samarbetet med NSVA och VA SYD kan utvecklas ytterligare så att hela försörjningskedjan optimeras och de olika aktörerna kan dra nytta av varandra.

Hållbarhet tar plats i nya strategin

Sydvattens kärnuppdrag, säkert vatten, är en nyckelfråga för ett hållbart samhälle. Inga samhällsfunktioner eller grundläggande behov kan tillgodoses utan vatten.

Hållbar dricksvattenförsörjning är en långsiktig, strategisk uppgift som måste ta höjd inte bara för dagens krav, utan även för kommande generationers utmaningar.

Sydvatten bidrar till en hållbar samhällsutveckling på många plan utöver sitt kärnuppdrag, i egenskap av samhällsbyggare, samarbetspartner, arbetsgivare och kunskapsbärare. Sydvatten verkar för hållbar, smart vattenanvändning genom att utveckla effektivare, säkrare och resurssnålare processer och vatteninfrastruktur. Sydvatten skapar och sprider kunskap om vattnets värden, inte minst riktat till skolungdomar.

I Sydvattens nya strategiska plan har hållbarhetsfrågorna fått en framträdande position. Under 2018 ska Sydvatten utarbeta en hållbarhetsplan som kopplar mål och aktiviteter för verksamheten till prioriterade mål i Agenda 2030. Planen kommer också att skapa förutsättningar för en tydligare riktning för aktiviteter och kommunikation kring hållbarhetsfrågorna, där Sydvatten med sin expertis kan belysa vattnets roll och värde i en hållbar utveckling.

Som utgångspunkt för hållbarhetsarbetet har Sydvatten identifierat sex av FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling som ligger särskilt nära den egna verksamheten:

- Mål 3** – God hälsa och välbefinnande
- Mål 4** – God utbildning för alla
- Mål 6** – Rent vatten och sanitet för alla
- Mål 7** – Hållbar energi för alla
- Mål 11** – Hållbara städer och samhällen
- Mål 13** – Bekämpa klimatförändringarna

Globala mål ger gemensam målbild

Hösten 2015 antog FN:s generalförsamling 17 globala mål för hållbar utveckling, samlade i ramverket Agenda 2030.

De globala hållbarhetsmålen syftar till att till år 2030 avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa, samt att lösa klimatkrisen. De globala målen omfamnar alla tre hållbarhetsperspektiv – de ekonomiska, sociala och miljömässiga – och de gäller alla intressenter, från stater och kommuner till företag, intresseorganisationer och civilsamhällen. Därmed utgör de en gemensam målbild och ett gemensamt språk som underlättar samverkan och kommunikation.

”Bortom de stora perspektiven kopplat till ledningar och vattentäkter är även **redundans i driftsystemen** avgörande för en säker vattenförsörjning”

Redundans – nyckeln till **säkert vatten**

Sydvattens styrelse beslutade 2009 att ägarkommunerna ska ha en likvärdig och redundant vattenförsörjning. Alla kommuner ska ha antingen dubbla tillförselledningar eller tillgång till reservoarvolym i händelse av störningar i distributionen.

Beslutet ledde till en rad åtgärder som nu är på väg att slutföras, däribland bygget av dubbelledning till Landskrona, en ny ledning till Eslöv, samt förstärkning av försörjningen till Svedala.

– Nu fortsätter vi att bygga vidare på redundanstanken i stor skala i det projekt som ska leda Bolmen-vatten till Vombverket. Tanken är att Bolmen ska bli primär vattentäkt och Vombsjön kompletterande täkt, berättar Stefan Johnsson, säkerhets- och kvalitetschef på Sydvatten.

Samtidigt skapas förutsättningar för att Vombverket senare ska kunna byggas ut gentemot Ringsjösystemet. Ringsjöverket kan stötta Vombverket till viss del vid behov, men i dag är kapaciteten på Vombverket för liten för att klara det omvända, utom i mycket begränsad omfattning.

Rent vatten

Bolmen är en råvattentäkt av väldigt hög och ren kvalitet med låg mikrobiologisk belastning, medan Vombsjön och Ringsjön av naturliga skäl är mer riskutsatta. Vombsjön är en liten sjö med stort avrinningsområde, belägen i ett produktivt jordbrukslandskap i en relativt tätbefolkad region. Jämfört med Bolmens storlek och läge innebär detta högre exponering och mikrobiologisk belastning.

Det finns en lång rad risker att ta hänsyn till vad gäller vattenförsörjning, men en av de mest grundlägg-

gande utmaningarna är mikrobiologiska föroreningar. Därför bereds vattnet i flera steg, vid Ringsjöverket genom bland annat kemisk utfällning, snabbfiltrering och UV-desinfektion. Vid Vombverket tillämpas konstgjord infiltration. På Ringsjöverket är nivån på de biologiska barriärerna redan hög, och de insatser som nu projekteras på Vombverket kommer att höja kvaliteten där ytterligare.

Klimatsäkert vatten

Befolkningsökning, bebyggelse, urbanisering, markanvändning och klimatförändringar påverkar användningen, kvaliteten och tillgången på vatten. I klimatförändringarnas spår följer också allt fler extremväderfenomen och större variationer i vattennivåerna i våra sjöar.

– I Vombsjön kan vattenståndet fluktuera med flera meter, vilket kan ge följd effekter som ursköljning. Ett varmare klimat förändrar biologin och ekosystemen och påverkar därmed vattentäkterna. Sådana förändringar måste vattenverken klara och det är därför Sydvatten bedriver forskning. Exempelvis behöver vi förstå mer av orsakerna och effekterna av brunifieringen av våra sjöar, säger Stefan Johnsson.

Säkert vatten – mer än ledningar och sjöar

Dricksvattenförsörjning är en central funktion för rikets säkerhet. I en mer osäker tid med fler hotbilder måste Sydvatten ha en hög säkerhetsberedskap. Bortom de stora perspektiven kopplat till ledningar och vattentäkter är även redundans i driftsystemen avgörande för en säker vattenförsörjning. Att säkra kapacitet och säkerhet i datasystem, elförsörjning och driftskomponenter är ett långsiktigt arbete.

I maj 2017 presenterade regeringen en utredning (SOU 2017:36) om genomförandet av NIS-direktivet som rör informationssäkerhet i samhällsviktiga tjänster. Till dessa hör leverans och distribution av dricksvatten. Utredningen föreslog en ny lag där ”leverantörerna föreslås [...] bli skyldiga att vidta tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder

Stefan Johnsson,
säkerhets- och kvalitetschef

och rapportera allvarliga it-incidenter. [...] Tillsynsmyndigheten ska få befogenhet att besluta om sanktioner”. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018. Även om NIS-direktivet inte är direkt tillämbart på Sydvatten, så gäller samma krav för oss.

– Med ökad digitalisering följer att IT-säkerhet blir alltmer centralt. För att minimera sårbarheten vill vi så långt det är möjligt separera processnätverket från det publika nätet, till exempel genom att dra egen fiber ut till stationerna, förklarar Stefan Johnsson.

För att höja säkerheten och skapa en optimerad styrning av vattenverksprocesserna ska Sydvatten göra ett styrsystemsbyte, en omfattande insats som upphandlas under vintern 2018 och budgeten uppgår till 50 miljoner kronor. I detta projekt kommer stort fokus läggas just på informationssäkerheten.

Under 2017 tog Sydvatten även fram både en ny krisplan och kriskommunikationsplan.

– Framför oss under våren 2018 ligger fortbildning för vår personal gällande riskanalys och säkerhetsskyddad upphandling med säkerhetsskyddsavtal (SUA), samt en workshop i praktisk tillämpning av kokningsrekommendationer tillsammans med alla våra delägarkommuner och kontrollmyndigheter, avslutar Stefan Johnsson.

Ledning och pumpstation i Örtofta

Under våren och sommaren 2017 byggdes en ledning mellan Kävlinge och Örtofta. I Örtofta bygger VA SYD nu en ny pumpstation, varefter den nya ledningen kan anslutas till VA SYD:s ledning mellan Örtofta och Eslöv.

– Ledningen mellan Kävlinge och Örtofta är ett led i att leva upp till det övergripande styrelsebeslut som togs 2009 om att alla delägarkommuner ska ha likvärdig försörjningsstruktur. Alla ska ha två ledningar in till kommunen, eller så måste det finnas reservoarvolym som säkrar vattenförsörjningen i händelse av en störning i distributionen. Med denna nya ledning får Eslöv två matningar in till kommunen, förklarar Åsa Håkansson, teknisk chef på Sydvatten.

Det blir allt viktigare för Sydvatten att nå ut till medborgare och företag med budskapet om vattnets värde

Kommunikation för framtiden

Begreppet samhällsnytta är en hörnpelare i Sydvattens verksamhet. Som ett led i att säkerställa produktion och distribution av dricksvatten måste vi arbeta med vattenfrågan ur flera andra aspekter.

En möjlig framtida brist på dricksvatten gör det viktigt att redan i dag öka kunskapen om hur man på bästa sätt hushållar med vatten. Andra nyckeluppgifter är att säkra en framtida kompetensförsörjning

till bolaget och medverka till att vattenfrågorna får tillräcklig uppmärksamhet i riksdag och andra beslutande församlingar. Sydvatten bedriver därför ett brett och aktivt kommunikations- och omvärldsarbete.

Almedalsveckan har blivit en viktig arena för att nå ut med Sydvattens kunskap och åsikter kring områden som regional samverkan, vatten-skyddsområden och vattensäkerhet. Sydvatten har både arrangerat egna seminarier och deltagit i andras aktiviteter. Temat för Sydvattens välbesökta seminarium 2017 var

”Hur säkerställer vi bra dricksvatten i hela Sverige”, där en panel bestående av representanter från Havs- och vattenmyndigheten, SKL, Lunds universitet och Svenskt Vatten diskuterade risken med att kommuner i Sverige har mycket olika förutsättningar för säker vattendistribution. Den framgångsrika samarbetsmodellen för kommunerna inom Sydvatten beskrevs också under seminariet.

Sydvattens VD Jörgen Johansson var VA-branschens representant i den statliga dricksvattenutredningen och har i den rollen utvecklat omfattande kontakter i landet. Tillsammans med verksamheten inom Sweden Water Research och flera andra samarbetsprojekt har detta gett bolaget ett mycket starkt nätverk bland bransch-kunniga och opinionsbildare i och utanför Sverige. Under 2018 fortsätter arbetet med kunskapsdelning i detta nätverk, bland annat genom deltagande i konferenser inom bransch och akademi.

Projektet Tänk H₂O! mötte under 2017 omkring 900 gymnasieelever. Syftet med projektet är i första hand att väcka intresse för en framtida yrkeskarriär inom vattenförsörjning – som ingenjör, biolog, tekniker eller annat. Den långsiktiga kompetensförsörjningen är viktig för Sydvatten och blir ännu mer aktuell i den rådande högkonjunkturen där konkurrensen om unga talanger är stenhård. Nu sker ett omtag kring arbetsmodellen för Tänk H₂O! och kursverksamheten återupptas under höstterminen 2018.

Det blir allt viktigare för Sydvatten att nå ut till medborgare och företag med budskapet om vattnets värde. Det är en fråga som är samhällsviktig, men också har en stor betydelse för bolagets egen verksamhet. Genom ett mer sparsamt användande av dricksvatten kan risken för driftstörningar och överbelastning minska. Sydvatten arbetar därför för en smartare vattenanvändning i samhället.

Fortsatt framgång för Tänk H₂O!

För att öka medvetenheten om vattnets värde delar Sydvatten ut stipendiet Tänk H₂O! till gymnasielärare som arbetar ämnesövergripande med tema vatten. Stipendiet består av en tvådagars vattenkurs vid sjön Bolmen i Småland för minst fyra lärare och 90 elever. Varje år delas tio stipendier ut. För det pedagogiska innehållet svarar Sydvatten tillsammans med Lunds universitet och Hylte kommun. En utmaning är att få ännu fler, inte minst yrkesinriktade gymnasier, att söka stipendiet.

Elevröster om Tänk H₂O!

”Dagen har varit väldigt lärorik och nyttig. Jag har lärt mig otroligt mycket. Projektet som bedrivs här är nödvändigare och viktigare än någonsin för vår framtid.”

”Jag kommer bära med mig mycket. Dels om vattnets kretslopp och hur mycket vatten det krävs till olika produktioner och hur vattnet sedan blir förorenat. Även om fiske, växter och mycket annat.”

Lärarröster om Tänk H₂O!

”Engagerade ledare som kunde förmedla sina kunskaper på ett enkelt och roligt sätt. Ni gjorde ett fantastiskt bra jobb. Maten var underbar.”

”Väldigt intressanta stationer och välordnat program. Bra med elevaktiviteterna på stationerna. God mat och bra instruktörer.”

Två vattenverk, ett Sydvatten

Sydvattens vattenverk vid Ringsjön och Vombsjön producerar **dricksvatten åt nästan en miljon skåningar**. Ett nära samarbete verken emellan är nödvändigt för en säker och redundant dricks- vattenförsörjning.

Produktionscheferna Svante Lönnqvist på Vombverket och Per Johansson på Ringsjöverket står i daglig kontakt med varandra. Verken måste alltid ligga väl framme i planeringen för dimensioneringar, uppgraderingar och förändringar i driften.

– Vi har allt att vinna på att samplanera både kring produktion och underhåll. Just nu förbereder vi

exempelvis inför ett styrsystemsbyte i hela verksamheten som ska upphandlas under 2018. Där kommer det att vara enormt viktigt att vara väl koordinerade verken emellan, menar Per Johansson.

Styrsystemsbytet är en fråga om såväl modernisering som IT-säkerhet och kapacitet. Insatsen kommer att kräva minutiösa förberedelser då själva bytet måste ske under full drift. Sammantaget kommer styrsystemsbytet att ta omkring fyra år att genomföra.

Ringsjöverket

I snitt produceras vid Ringsjöverket runt 1 400 liter dricksvatten i sekunden. Vid förbrukningstoppar, exempelvis under försommaren, har det hänt att produktionen stundtals tangerat sin maxkapacitet.

– Vi arbetar ständigt med att effektivisera och förbättra anläggningen. Det handlar om löpande underhåll och att eliminera flaskhalsar, byta gamla komponenter och på andra

Per Johansson,
produktionschef Ringsjöverket

sätt se till att vi får ut mesta möjliga kapacitet ur anläggningen, säger Per Johansson.

Inkopplingsarbeten där den nya råvattenledningen ska anslutas 2019 är i full gång. Den UV-anläggning som byggdes våren 2016 har varit i drift ett drygt år och är nu väl intrimmad. I övrigt bjöd 2017 på underhålls- och förbättringsarbeten med särskilt fokus mot fastigheter, som till exempel betongrenovering av långsamfilter.

Marianne Franke,
laboratoriechef

Laboratorium på väg mot ackreditering

Under 2017 har laboratoriet på Ringsjöverket byggts ut och utrustats för att möjliggöra ackreditering för vissa mikrobiologiska analyser. Nu är ackrediteringsprocessen igång, en diger administrativ uppgift som kommer att pågå under hela 2018.

– Genom att vårt eget laboratorium blir ackrediterat får vi både snabbare och säkrare analyser, säger Marianne Franke, laboratoriechef på Sydvatten.

Vombverket

Vombverket togs ursprungligen i drift 1948 och producerar i dag omkring 1 100 liter vatten i sekunden. Med de planerade ombyggnationerna kommer kapaciteten öka.

Projektet som ska leda Bolmen-vatten till Vombverket och därmed bygga redundans sätter stort fokus på Vombverket de kommande åren. Måläret för projektet är 2026 och stora insatser krävs i form av utredningar, upprustning och nybyggnationer. Sträckan från Stehag till Vombverket är omkring 3,5 mil och många olika intressen kommer att beröras av projektet. Under 2017 gjordes en förstudie över ledningssträckningen. En projektgrupp om fyra personer är

tillsatt för att koordinera arbetet. Listan på delprojekt som ska genomföras de närmaste åren är lång.

– Totalt rör det sig om investeringar kring två miljarder kronor och ett 50-tal olika delprojekt under det kommande dryga årtiondet, berättar Svante Lönnqvist, produktionschef på Vombverket.

Ett nytt elhus, en UV-anläggning, ombyggnation av ett tjugotal snabbfilter, ytterligare en produktionslinje och en förbehandlingsanläggning är

Svante Lönnqvist,
produktionschef Vombverket

några av insatserna som ingår i planerna. Dessutom projekteras en andra ledning ut från Vombverket, med beräknad byggnation under 2019, där syftet är att trygga vattenförsörjningen.

Samverkan

I en pilotanläggning på Ringsjöverket pågick under 2017 arbetet med att utveckla och testa den förbehandlingsprocess som behöver upprättas för att Vombverket ska kunna ta emot Bolmenvatten. Det mjuka Bolmenvattnet med sitt annorlunda organiska innehåll måste filtreras och förbehandlas för att kunna sammanföras och hanteras tillsammans med Vombsjöns hårda vatten.

Vattenverken är Sydvattens kärna, där personalen axlar ett stort ansvar med tekniskt kunnande, hängivenhet och lagkänsla. Att ständigt ligga steget före i en verksamhet som aldrig står stilla är vardag här.

– Arbetet med den nya strategin under 2017 har hjälpt oss att se vår roll i ett större sammanhang, vilket i sin tur satt nya tankar kring effektiva, kreativa och hållbara lösningar. Det är nyttigt för oss att ifrågasätta hur vi agerar och försöka tänka nytt och långsiktigt. Och det skapar engagemang bland medarbetarna, avslutar Svante Lönnqvist.

Markförvärv vid Vombsjön

I juni 2017 förvärvade Sydvatten omkring 900 hektar mark runt Vombverket (den streckade ytan på kartan till höger). Marken har länge ägts av Malmö stad, eftersom staden historiskt försörjts med dricksvatten från Vombsjön.

Förvärvet ger Sydvatten rådighet över markanvändningen, vilket tryggar vattenkvaliteten. Genom ägandet kan Sydvatten långsiktigt säkerställa att markanvändningen kring Vombsjön möter vattenskyddsintressena på ett bra sätt, få bättre kontroll över risker i området och stärka skyddet av infiltrationsdammarna.

Marken omfattar ytor med infiltrationsdammar, öppen mark och skog som i huvudsak utgörs av tall. Skogen planterades under 1800-talet för att binda de sandiga markerna. Nu utarbetas planerna för hur marken och skogen ska förvaltas framöver. I skogsbruksplanen som nu tas fram ligger fokus på att långsiktigt förvalta skogen med hänsyn till dricksvattenproduktionen och naturmiljön.

Tillstånd för slamdeponi

Det organiska material som fälls ut i Ringsjöverkets vattenberedningsprocesser läggs sedan 1963 på en slamdeponi på Rönneholms mosse i Eslövs kommun. Tillståndet för deponin löper ut vid årsskiftet 2018/2019 och en ansökan om nytt tillstånd har lämnats in. Samtidigt pågår en utvärdering av alternativa möjligheter för slammet.

– Innehållet i slammet är helt ofarligt och består främst av organiskt material och järn från fällningsprocessen. Vi vet att det kan användas i biogasproduktion och kanske finns det fler sammanhang där det skulle kunna användas. Utmaningen är att vi i så fall enligt lag måste registrera slammet som en produkt, men vi menar att det absolut är värt att fundera vidare på, avslutar Åsa Håkansson, teknisk chef på Sydvatten.

Fortsatt arbete med vattenskydd

I augusti 2016 lämnades en ansökan om vattenskyddsområde för Bolmen in till Länsstyrelsen i Kronoberg. I juni 2017 kom begäran om kompletteringar, vilka lämnades in i januari 2018.

En översyn av avgränsningarna gällande vattenskyddsområdet för Vombfältet ska också ske under 2018.

Bolmenfonden förbättrar vattenkvaliteten

Sydvattens Bolmenfond upprättades i syfte att ge bidrag till åtgärder eller aktiviteter som förbättrar vattenkvaliteten i Bolmen. Fonden är en del i arbetet med att upprätta ett vattenskyddsområde kring Bolmen.

Under fem år, med start 2018, kommer 500 000 kr per år att delas ut i bidrag till praktiska eller kommunikativa insatser. Det kan exempelvis handla om förbättringsarbeten inom vattenskyddsområde Bolmen eller längs Bolmens strand, praktiska åtgärder av allmänt intresse, informationskampanjer och utbildningsinsatser, utredningar eller undersökningar.

Lars Balkfors och Caroline Ingvar-Nilsson, projektledare och bitr projektledare för råvattenledningen

Framtidsprojekt avslöjar fornlämningar

Den nya 2,5 mil långa råvattenledningen mellan Bolmen-tunnelns slut och Ringsjöverket ska bygga redundans för den befintliga ledningen till vattenverket. Den befintliga ledningen försörjer i dag en halv miljon människor med dricksvatten.

Strax före jul 2017 hade bygget kommit halvvägs. Rönne å, stambanan och de flesta stora vägar har korsats, vilket betyder att många av de tekniskt svåra partierna nu är avklarade. Att Rönne å korsades under den torra hösten 2016 visade sig lyckosamt, eftersom det hade varit omöjligt under det regntunga 2017. Totalt berörs omkring 60 markägare av projektet och Sydvatten lägger stor vikt vid att ha goda relationer med dem.

– Under andra halvan av 2017 präglades projektet av att det var väldigt blött i markerna. Vi har exempelvis inte kunnat göra återställningsarbeten på grund av vätan, utan måste vänta med det tills det blir torrare. Markägarna har förståelse för att vi annars förstör mer än vi gör nytta, säger Lars Balkfors som är Sydvattens projektledare för råvattenledningen.

Arkeologiska fynd

Men ledningen är inte bara ett byggprojekt för framtiden, utan har också öppnat för en resa bakåt i tiden. Under projektets gång har fornlämningar av anmärkningsvärd omfattning och karaktär kommit i dagen. Utgrävningar på tio platser längs den nya ledningssträckningen har gett ny kunskap om de människor som levt här sedan stenåldern. På en av platserna har bortåt 30 000 föremål hittats. I de södra delarna längs ledningssträckningens första etapp hittades lämningar efter tidig järnframställning från 400–500-talet.

– Här har man bearbetat lokal myr-malm i lerugnar. Ungefär vid den här tiden vet vi att järnframställningen minskade kraftigt i omfattning i det som motsvarar dagens Danmark, då man fick brist på virke till träkol. Först omkring 500 år senare dyker järnframställningen upp i större skala igen, men då i norra Skåne. Det gör den påträffade järnframställningsplatsen speciell, eftersom den har en ovanlig datering och placering i Skåne, berättar Fredrik G Larsson från Sydsvensk Arkeologi.

Under hösten 2017 gjordes de sista undersökningarna mellan Stockamöl-lan och Ringsjön. Här har människor bott redan under jägarstenåldern för 9 000–10 000 år sedan. Vid Södra Hasslegården hittades riktigt gammalt material, bland annat lämningar från hyddor och eldstäder. Ett särskilt spännande fynd är en pilspets som arkeologerna tror härrör från tiden när inlandsisen försvann.

– Vid Norra Hasslegården tror vi att vi funnit en stenkammargrav, det vill säga en grav uppbyggd av stora sten-block som började byggas i början av bondestenåldern. Vi har också hittat väldigt mycket flintskärvor på flera av lokalerna. Flinta av kvalitet som lämpar sig för att göra redskap finns inte i Mellanskåne, vilket betyder att människorna här har hämtat hit flinta från kusten vid sydvästra Skåne och Kristianstadsområdet, berättar arkeolog Karina Hammarstrand Dehman.

Nu är alla arkeologiska undersökningar slutförda och analyser av fynden pågår. Utöver de vetenskapliga publikationer som arkeologerna sammanställer kommer Sydvatten och Sydsvensk Arkeologi tillsammans att ta fram en populärvetenskaplig publikation som beskriver fynden.

Följ bygget!

Du kan följa bygget av råvattenledningen på www.byggdagbok.se

För mer om de arkeologiska utgrävningarna, sök 'råvattenledning' på sydsvenskarkeologi.se.

Arkeologiska undersökningar vid byggprojekt – så här går det till

1. Utredning

Länsstyrelsen ger i uppdrag att utreda om det är sannolikt att det kan finnas intressanta fornlämningar i de berörda markerna. Arkeologer gör först kart- och arkivstudier och därefter fältinventeringar och lämnar in sin bedömning till Länsstyrelsen.

2. Förundersökning

Nu görs utgrävningar för att avgränsa, uppskatta omfattningen och beskriva vilken typ av lämningar som finns på platsen. Några första åldersbestäm-

ningar görs. Arkeologerna bedömer vilken ny kunskap en undersökning kan förväntas ge, samt en kostnadsuppskattning. Länsstyrelsen fattar med stöd av detta underlag beslut om en fullskalig undersökning ska göras.

3. Undersökning

Noggranna utgrävningar sker inom väl avgränsade områden. Fynden beskrivs, åldersbestäms och arkiveras. Arkeologerna skriver en rapport och vetenskapliga artiklar om fynden.

En ovanligt vacker mikropspånkärna som är ca 9 000 år gammal. Från kärnan har man slagit av mikropspån som man bland annat har använt för att göra pilspetsar. Kärnan påträffades vid undersökningen vid Ringsjöbaden.

Sydvattens ordförande Håkan Fäldt tillsammans med riksdagsledamot Eskil Erlandsson (C) vid invigningen av forskningsstationen vid Bolmen i maj.

Ny forskningsstation vid Bolmen

Juha Rankinen,
föreståndare för
Forskningsstation Bolmen

Bolmen är och kommer att vara Skånes viktigaste vattentäkt under överskådlig tid. Därför blir kunskap om hur vattentäkten påverkas av klimat, väder, ekologi, markanvändning med mera allt viktigare för att säkra den framtida vattenförsörjningen.

Sommaren 2017 stod forskningsstationen klar i Tiraholm vid Bolmen. Stationen blir ett nav både för att inhämta ny kunskap och för kunskaps-spridning. Juha Rankinen, som har bakgrund som både biolog och rektor, förestår forskningsstationen. – Mitt jobb är att se till att stationen fungerar. Jag ansvarar för att bygga upp verksamheten för både forskare och allmänhet och utveckla den pedagogiska verksamheten. Vi har

ett viktigt uppdrag som nav för kunskapsspridning och här kan vi erbjuda fina möjligheter för fältstudier både för gymnasieelever inom ramarna för Tänk H₂O! och för högskolestudenter.

Sydvatten är huvudman för stationen, medan Sweden Water Research AB ansvarar för den vetenskapliga verksamheten. Kommunerna runt Bolmen och Region Halland är bidragsgivare och Lunds universitet och Högskolan i Halmstad är involverade i forskningsverksamheten.

– Här ska forskning bedrivas kring miljöövervakning, fiske och fiskevård, vattenvård och effekter av klimatförändringar på sjöekosystem, säger Linda Parkefelt som är forskningsledare på Sydvatten och som tillsammans med Juha Rankinen ansvarar för att utveckla verksamheten på forskningsstationen.

”I Sverige har vi tagit vatten för givet, men i vattenbristens och klimatförändringarnas spår börjar vi inse **vattnets värde**”

– Sweden Water Research kommer att ha ett kontinuerligt engagemang och se till att forskningsstationen är öppen för alla universitet och högskolor som vill forska på Bolmen, säger Kenneth M Persson, forskningschef på Sydvatten. Stationen är liten men välutrustad, med laboratorieutrymmen för olika ändamål.

Komplexa samband studeras

Vattenkvalitet står i fokus för mycket av forskningen som ska bedrivas här. Brunifiering är ett problem i alla insjöar och vattendrag i södra Sverige, som bland mycket annat gör vattenreningen mer kostsam.

– Vi behöver förstå mer om varför vatten blir brunare, hur det hänger ihop med klimatförändringarna och markanvändningen runt sjöarna. Det är komplexa samband som ligger bakom, som i sin tur kan leda till andra följd-effekter som rör biologiska värden och vattenkvalitet, förklarar Juha Rankinen.

Under sommaren inleddes ett samarbete med SITES AquaNet, en nationell forskningsinfrastruktur. Samarbetet syftar till att skapa en standardiserad infrastruktur och metodik för vattenforskningsförsök

över hela landet. Försök i fem sjöar från Västerbotten till Småland utfördes på samma sätt och vid samma tidpunkt sommaren 2017. Genom att experimentmetoderna koordineras blir resultat från sjöar över hela landet direkt jämförbara, vilket öppnar möjligheter att dra fler slutsatser och visa vad i sjöarna som beror av klimatet och vad som beror av lokal ekologi. Ambitionen finns att expandera Aqua-Nets nätverk globalt. Under 2017 blev Sweden Water Research medlem i SITES och får därigenom tillgång till ett omfattande nätverk av miljöforskare både i Sverige och utomlands.

Under hösten och vintern 2017/2018 analyseras resultaten från sommarens AquaNet-försök i Bolmen. Parallellt planeras kommande forskning på sjön. Samtal förs med länsstyrelserna runt Bolmen för att utröna hur Sydvatten på bästa sätt kan bidra till att fylla kunskapsluckor. Det står också klart att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) kommer att bedriva fältstudier vid forskningsstationen om ålen i Bolmen.

Juha Rankinen anser att medvetenheten om vattnets betydelse ökar och att Sydvatten har en viktig roll att spela i den utvecklingen.

– I Sverige har vi tagit vatten för givet, men i vattenbristens och klimatförändringarnas spår börjar vi inse vattnets värde. Det innebär också att kraven på oss ökar. Sydvattens roll är inte bara att få fram vatten till invånarna, vi behöver även sprida kunskap och visa vägen för andra. I det arbetet är forskningsstationen en viktig nyckel, avslutar Juha Rankinen.

SITES

SITES, Swedish Infrastructure for Ecosystem Science, är en nationellt samordnad infrastruktur för terrester och limnologisk fältforskning som ska bidra till att stärka svensk forskning baserad på mätningar och experiment utförda i fält. Sweden Water Research har under året blivit associerad medlem i SITES.

Sweden Water Research

Sweden Water Research bedriver forsknings-, utvecklings- och innovationsarbete ur ett hållbart samhällsperspektiv. Sweden Water Research ägs av NSVA, Sydvatten och VA SYD och finansieras genom att varje organisation avsätter minst en procent av sin omsättning till FoU-bolaget. Huvudkontoret finns på Ideon i Lund. Läs mer på www.swedenwaterresearch.se

Här pågår AquaNet-försök vid Bolmen.

Samhällsnytta och inflytande lockar

Att attrahera, rekrytera och behålla samt utveckla kompetent personal är en av Sydvattens viktigaste uppgifter och samtidigt en av de största utmaningarna.

– Vissa kritiska kompetenser för oss, exempelvis inom styr- och regler-teknik, projektledning och andra specialiserade ingenjörskompetenser, är särskilt svåra att hitta. Därför kan det bli aktuellt med mera riktade insatser mot yrkeshögskolor framöver. Vi syns redan på olika branschdagar och i nätverk för kvinnliga ingenjörer. En annan möjlighet är att investera i vidareutbildning av befintlig personal, för att få de spetskompetenser vi behöver, resonerar Petra Axelsson, HR-strateg på Sydvatten.

Petra tillträdde i september den ny-inrättade rollen som HR-strateg med ansvar för Sydvattens personalfrågor. Det är en nyckelroll i bolaget, eftersom den rådande högkonjunkturen gör att konkurrensen på arbetsmarknaden är hård.

Ansvar under full drift

Den som letar jobb i dag söker ofta mer än bara ett lönekuvert. Ett högre syfte, möjligheter till personlig utveckling, god balans i livet och att kunna få utlopp för unika förmågor är några värden som kan vara avgörande. Inte minst gäller det de yngre generationerna, som i trendstudier beskrivs som mer värdedrivna än generationerna födda på 70-talet och tidigare.

Sydvatten kan möta dessa förväntningar med ett meningsfullt, samhällsnyttigt – rentav samhällskritiskt – uppdrag, i en organisation där var och en har stora möjligheter att bli sedd och hörd.

– Allt vi gör måste ske under full drift. Det är ett stort ansvar, men det betyder också att du får mycket inflytande över de projekt du driver som anställd här, säger Petra Axelsson.

På Sydvatten ryms många specialistkompetenser och ett stort samhällsansvar i en relativt liten organisation. Uppdraget att nå ut med kunskapen om vattnets värde och roll i samhället är också något som kan profilera Sydvatten som arbetsgivare. En del i den nya HR-strategins arbete är därför

Petra Axelsson,
HR-strateg

att utveckla möjligheterna att ta emot examensarbetare och praktikanter.

Stolthet och kamratskap

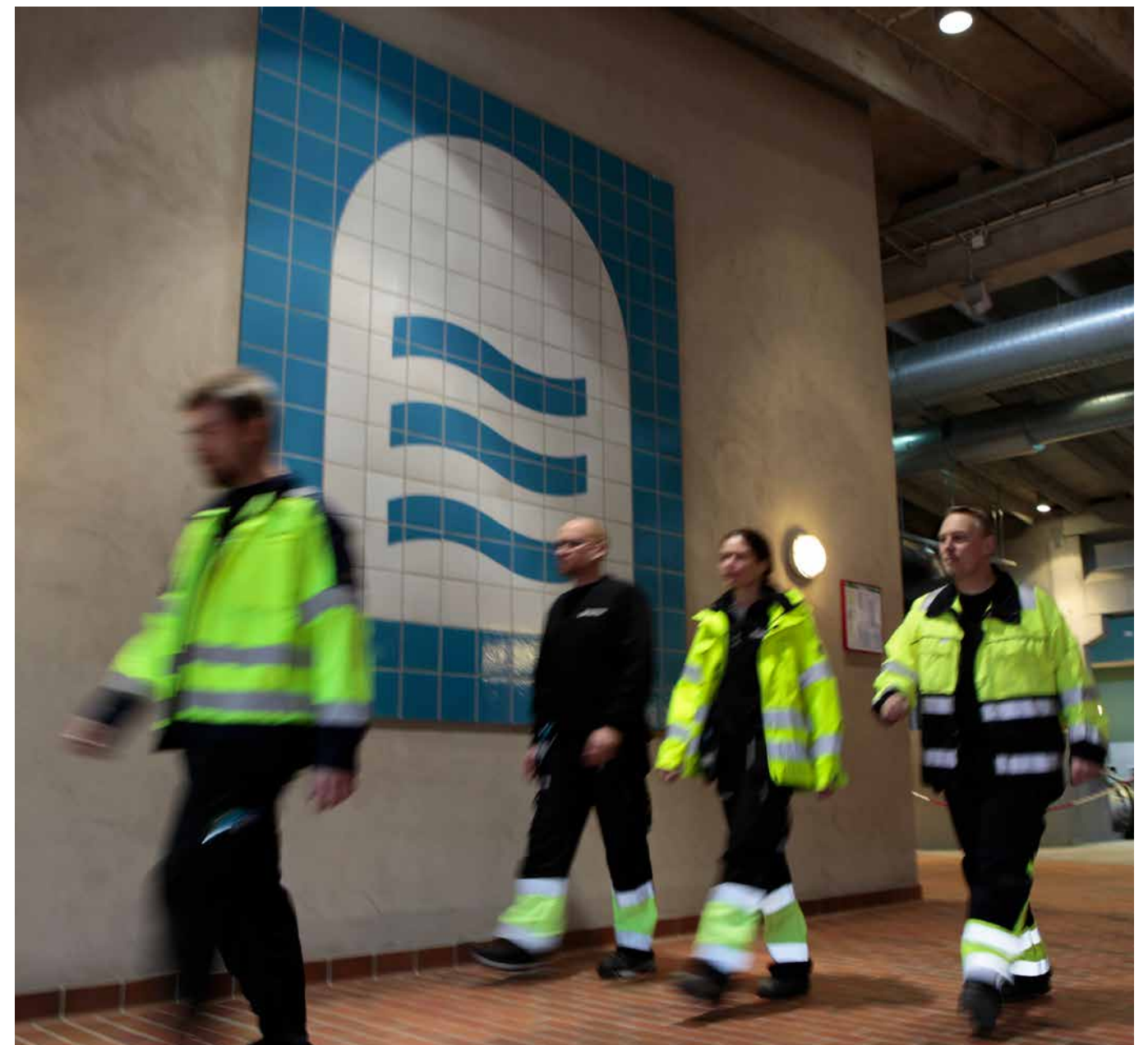
– Under 2017 gjorde vi en fördjupad medarbetarenkät och genomförde därefter workshops med avstamp i resultaten, berättar Petra Axelsson.

Övergripande hamnade stolthet över företaget och kamratskap högt i enkäten. Upplevelsen av trovärdighet, respekt och rättvisa hamnade något lägre. Med utgångspunkt i resultaten har samtliga medarbetare varit delaktiga i att ta fram handlingsplaner för sin respektive arbetsplats; Vombverket, Ringsjöverket och huvudkontoret i Malmö.

”Vi andas framtid”

I medarbetarenkäten kom delaktighet fram som en av de allra viktigaste förutsättningarna för en bra arbetsmiljö. I denna anda har hela organisationen fått möjlighet att komma med inspel i arbetet med att ta fram den nya strategiska planen som pågått under 2017. Medarbetarna kommer att fortsätta spela en nyckelroll när strategin ska omsättas i praktik. 2018 kommer att innebära en stor satsning på arbetsmiljö och hälsa, samt en översyn av alla policys och det systematiska arbetsmiljöarbetet.

– Organisationen börjar närma sig den storlek vi behöver vara, även om vi fortfarande har några roller att fylla med rätt kompetens. Vi andas framtid och är väl med i utvecklingen, avrundar Petra Axelsson.

”Allt vi gör måste ske under full drift. Det är ett stort ansvar, men det betyder också att **du får mycket inflytande** över de projekt du driver som anställd här”

Nyckeltal – för en tydligare bild

Nyckeltalen sammanfattar och skapar en tydlig bild av Sydvattens samlade verksamhet. Bakom flera av talen ligger ett stort antal parametrar som vägts samman med olika fördelningsnycklar. Modellen är ett viktigt kommunikationsverktyg, och ger goda möjligheter till att följa upp, värdera, prioritera och i viss mån styra verksamheten. Tabellerna här intill ger en översikt av bolagets samtliga områden och deras respektive utveckling under femårsperioden 2013 till 2017. Sydvatten har över åren visat på en god uthållighet totalt sett.

Nyckeltalen för produktionen ser totalt sett bättre ut 2017 med mycket god uthållighet gällande merparten vattenkvalitetsparametrar jämfört med föregående år. När det gäller distributionen är resultaten i paritet med tidigare år, dock något bättre med avseende på vattenkvalitet och mikrobiologiska resultat. I skiftet mellan 2016 och 2017 fanns emellertid problem med vad som senare konstaterats vara felaktiga analyser hos det externa laboratoriet, vilket även gav ett visst utslag i årets nyckeltal. Åtgärder har vidtagits hos det externa laboratoriet med hänsyn till analysförfarandet.

Säkerhetsnivån är något högre det senaste året, vilket är ett resultat av pågående förstärkning av tekniskt och fysiskt skydd på Sydvattens anläggningar. När det gäller reservkraft ser vi en högre andel av denna i förhållande till produktionskapaciteten de senaste två åren, framför allt beroende på en tillfälligt utökad reservkraftsanläggning vid Vombverket. Av både ålders- och säkerhetsskäl byggs en ny el- och reservkraftsanläggning vid Vombverket med planerat färdigställande 2019.

Inom området miljö har Sydvatten en något högre återvinningsgrad av restprodukt under 2017. Orsaken är framför allt att en ökad mängd fällningsslam från Ringsjöverket som levererats till biogasproducenter, och där andelen ökat med 25 % jämfört

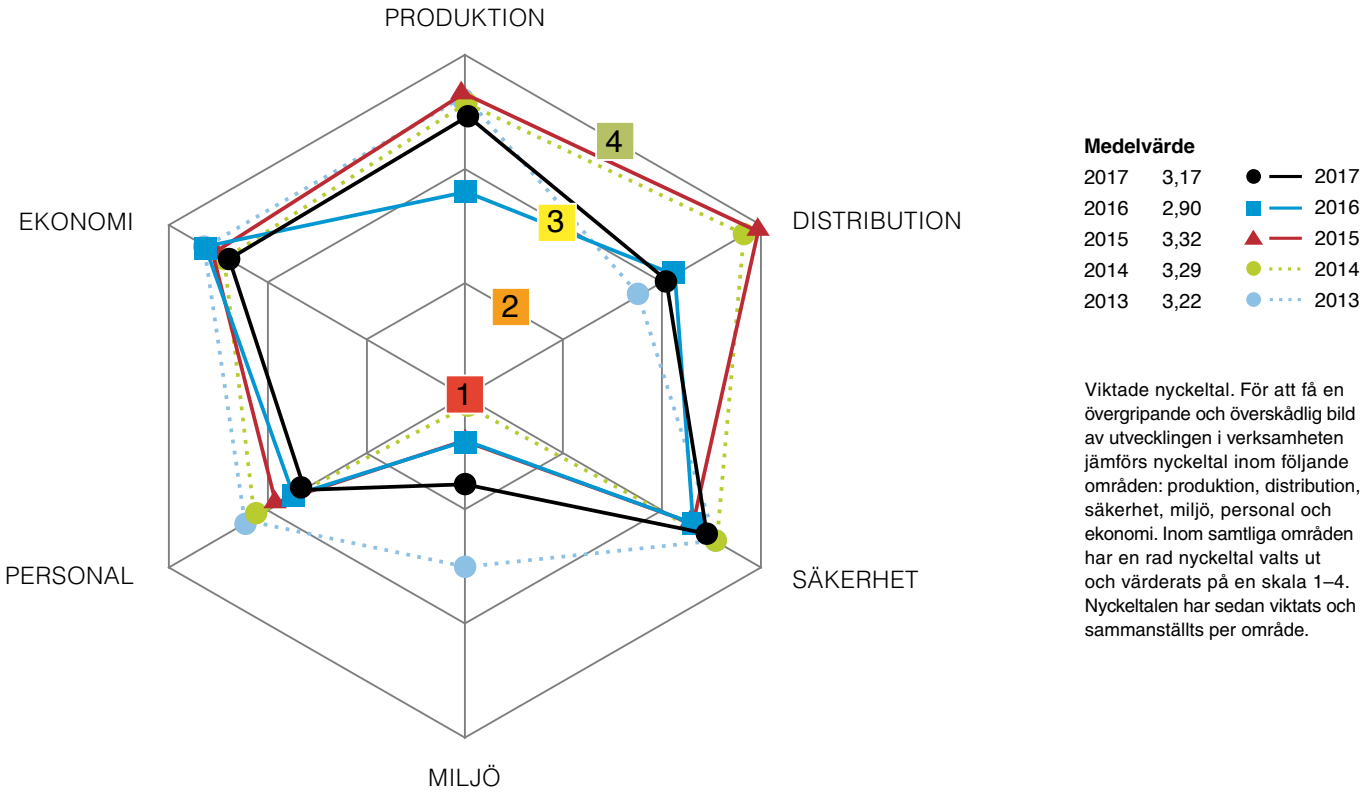
med föregående år. Eftersom det inte gjorts något aktivt val av ursprungsmärkt el, så påverkas nyckeltalsområdet miljö i hög grad av den nordiska residualmixen, dvs. det som återstår då övriga gjort sina val av ursprungsmärkt el. Sydvatten har också en relativt begränsad andel av miljöklassade fordon, vilket inverkar på nyckeltalet. Det finns emellertid en målsättning att andelen miljöklassade fordon ska öka.

Inom områdena personal och ekonomi är uthålligheten fortsatt god. Utbildningstimmar ligger fortfarande något lågt vilket beror på en definitionsfråga vad den enskilde anställda anser vara utbildning. Medarbetarenkät genomförs vartannat år och det skedde under 2017. En ny skala infördes i mätningen vilken inte kan jämföras helt mot tidigare år. Genomsnittligt förtroendeindex är 68 %. En ny undersökning kommer att göras under 2018. Vid nästa års uppföljning kommer nyckeltalets intervall att förändras.

Sjukfrånvaron ligger på en låg nivå. Olycksfallen har ökat vilket beror på att fler skador rapporteras. Skadorna har endast varit med mindre personskador. Under 2018 kommer ökat fokus att ligga på arbetsmiljön och att alla tillbud ska anmälas.

Självfinansieringsgraden har minskat jämfört med föregående år beroende på att investeringsvolymen varit hög. Under de kommande åren kommer investeringsvolymen att öka kraftigt vilket kommer att påverka detta nyckeltal.

Sydvatten deltar i European Benchmarking Co-operation, ett europeiskt samarbete inom vatten och avlopp, vars syfte är att jämföra verksamheter i olika länder. Totalt medverkar ett femtiotal organisationer från 17 länder med totalt över 100 miljoner invånare. Sydvatten medverkar även i Svenskt Vattens hållbarhetsindex, ett verktyg för att analysera och utveckla den kommunala VA-verksamhetens hållbarhet på kort och lång sikt.

	2017	2016	2015	2014	2013	Sydvatten totalt	Mycket god uthållighet	God uthållighet	Mindre god uthållighet	Dålig uthållighet
PRODUKTION										
Elanvändning totalt (kWh/m³)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4		<=0,2	0,2-0,5	0,5-1	>1
Kvalitet, Andel vattenprov otjänliga kemiskt enligt egenkontroll (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		<=0,1	0,1-1	1-2	>2
Kvalitet, Andel vattenprov tjänliga med anm. kemiskt enligt egenkontroll (%)	0,0	0,7	2,2	3,6	1,4		<=0,1	0,1-2,5	2,5-5	>5
Kvalitet, Andel vattenprov otjänliga mikrobiologiskt enligt egenkontroll (%)	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0		0	-	-	>0
Kvalitet, Andel vattenprov tjänliga med anm. mikrobiologiskt enligt egenkontroll (%)	1,3	0,6	0,6	0,6	0,8		<=0,1	0,1-1	1-2	>2
DISTRIBUTION										
Elanvändning totalt, (kWh/m³)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03		<=0,02	0,02-0,03	0,03-0,04	>0,04
Läckor på huvudvattenledning (antal/100 km ledning)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3		<=0,5	0,5-1,5	1,5-2,5	>2,5
Förluster (%)	1,9	1,4	1,0	1,4	1,3		<=2,5	2,5-5	5-7,5	>7,5
Förluster (l/d/m ledning)	12	9,0	6,7	9,0	8,8		<=10	10-30	30-50	>50
Kvalitet, Andel vattenprov otjänliga kemiskt enligt egenkontroll (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		<=0,1	0,1-1	1-2	>2
Kvalitet, Andel vattenprov tjänliga med anm. kemiskt enligt egenkontroll (%)	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2		<=0,1	0,1-2,5	2,5-5	>5
Kvalitet, Andel vattenprov otjänliga mikrobiologiskt enligt egenkontroll (%)	0,1	0,4	0,0	0,0	0,3		0	-	-	>0
Kvalitet, Andel vattenprov tjänliga med anm. mikrobiologiskt enligt egenkontroll (%)	0,2	0,8	0,2	0,5	4,2		<=0,1	0,1-1	1-2	>2
SÄKERHET										
Säkerhetsnivå enligt Norrvattens och Sydvattens modell	4,0	3,8	3,5	3,5	3,6		>=4,2	4,2-3,2	3,2-2,5	<2,5
Reservoarkapacitet (timmar)	8,0	7,8	7,9	7,5	7,1		>=9	9-6	6-3	<3
Reservvatten (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100	100-90	90-80	<80
Reservkraft (andel av normal vattenleverans som kan upprätthållas, %)	100,0	92,8	78,5	78,0	81,0		100	100-80	80-60	<60
MILJÖ										
Miljöklassade fordon (andel av totala antalet fordon, %)	15,2	16,7	17,2	17,9	20,7		>=50	50-35	35-20	<20
Återvinning av restprodukt (% av total produktion)	82,1	79,1	75,5	74,6	68,2		100	100-80	80-60	<60
Användning av förnybar energi (andel av total energianvändning, %)	18,8	17,4	14,1	9,4	26,3		>=50	50-35	35-20	<20
PERSONAL										
Utbildning (antal timmar/anställd)	17	11	16	27	24		40-30	30-20	20-10	<10 >60
Personalomsättning (andel av totalt antal anställda, %)	6	7,9	5,0	4,0	3,3		<3	3-5	5-10	>10
Sjukfrånvaro (%)	3,3	4,0	2,8	3,4	2,7		<=3	3-5	5-7	>7
Årsarbetsindex (faktisk arbetid/nomal arbetstid) (%)	99	99	100	100	101		98-102	95-98	90-95	<90 >110
Olycksfall	5	3	10	5	4		0	-	-	>1
Nöjd medarbetarindex	68%	4,7	4,7	4,6	4,8		>4	3-4	2-3	0-2
EKONOMI										
Drift- och underhållskostnad, produktion (kr/m³)	0,92	0,9	0,9	0,7	0,81		<=1	1-3	>3	-
Drift- och underhållskostnad, distribution (kr/m³)	0,26	0,3	0,3	0,4	0,49		<=1	1-3	>3	-
Rörlig kostnad (kr/m³)	0,54	0,5	0,5	0,5	0,67		<=1	1-3	>3	-
Lånefinansiering i % av anläggningar	66	62	60	61	59		<50	50-65	65-80	>80
Självfinansieringsgrad	0,2	0,4	0,7	0,5	0,9		>1	1-0,8	0,8-0,6	<0,6

Mycket god uthållighet God uthållighet Mindre god uthållighet Dålig uthållighet

Internationellt kunskapsutbyte höjer kvaliteten

European Benchmarking Co-operation, EBC, är ett icke-vinstdrivande initiativ som syftar till att förbättra vattentjänsterna i Europa. 2017 var 47 aktörer från 20 länder anslutna till EBC, varav tre utomeuropeiska.

Sydvatten har varit anslutet till EBC sedan 2012, i syfte att stärka omvärldsbevakningen, utvidga kontaktnätet i branschen och för att mätas kvalitativt mot andra vattenaktörer. Genom att samla in data för uppföljning och jämförelse med andra ökar insikten om den egna verksamheten och kunskapsutbytet med andra aktörer bidrar till att kvalitetssäkra Sydvattens arbete. Sydvattens ambition att vara bland de främsta i branschen underbyggs därför av engagemanget i EBC.

Varje år summeras EBC:s arbete i en gemensam workshop. De tre huvudtemana för 2017 års workshop var klimatesiliens, IT-säkerhet och kapitalförvaltning, alla frågor som ligger högt på Sydvattens egen agenda.

Efter den årliga workshopen genereras detaljerade företags-specifika rapporter för de medverkande aktörerna, för uppföljning och stöd i det fortsatta arbetet. Dessutom sammanställer EBC insamlade data i en årlig publik rapport av mer övergripande karaktär. De publika rapporterna publiceras på EBC:s hemsida, med viss eftersläpning. Den senast tillgängliga rapporten presenterar data från 2015.

Läs om EBC på waterbenchmark.org

Ekonomisk redovisning

- 31 Förvaltningsberättelse
- 34 Resultaträkning
- 34 Balansräkning
- 35 Kassaflödesanalys
- 36 Noter
- 42 Styrelse och ledning

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Sydvatten AB, 556100-9837, med säte i Skåne län, Malmö kommun, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2017-01-01–2017-12-31.

Allmänt om verksamheten

Sydvattens uppdrag är att bereda och distribuera dricksvatten med hög och jämn kvalitet till ägarkommunerna. För detta ändamål utnyttjar bolaget de legaliserade uttagsrätterna i råvattentäkterna Bolmen, Vombsjön och Ringsjön. Sydvattens vattendomar i sjöarna utgör för bolaget betydande värden. Bolaget äger och driver Bolmentunneln, Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distribution av dricksvatten. Bolagets säte är Malmö kommun, Skåne län. Sydvatten bedriver en tillståndspliktig verksamhet enligt Miljöbalken avseende deponering av vattenverksslam på Rönneholms mosse i Eslövs kommun. Verksamheten påverkar miljön genom avledning av dekanteringsvatten till Rönne å. En årlig miljörapport sänds till tillsynsmyndigheten.

Vattendistributionen till kommunerna uppgick till 75,7 miljoner kubikmeter (77,4). Invånare och verksamheter i Sydvattens delägarkommuner har under året erhållit en säker dricksvattenleverans av god kvalitet.

Vi har stora utmaningar framför oss. Många platser i Sverige har brist på grundvatten. Problemet har eskalerat under de senaste två åren. Vi får konkreta utmaningar med längre och torrare somrar med minskad vattentillgänglighet samtidigt som vattenbehovet ökar. Det krävs insatser i Sverige för att klara detta. Vi bör därför intressera oss för hur andra länder har löst sina problem för att få inspiration till att lösa våra. Detta är anledning till att representanter för Sydvatten nyligen besökte Europas största avsaltningsverk av havsvatten i Torrevieja, i södra Spanien. Hälhetsgreppet på vattenfrågorna skapar optimala förutsättningar och värdefull samverkan mellan dricksvatten och jordbruk. Här görs inget småskaligt. Stora regionaltekniska anläggningar byggs för att lösa det totala vattenbehovet. Detta sker på en hög teknisk nivå som vi i Sverige skulle behöva studera närmare.

Bolmenfonden har upprättats med syfte att ge bidrag till åtgärder eller aktiviteter som förbättrar vattenkvaliteten i Bolmen. Det kan handla om åtgärder som har ett allmänt intresse, till exempel latrintömningsanläggningar i hamnar, toaletter vid badplatser; informationskampanjer och utbildningsinsatser som syftar till att öka kunskapen om värdet av vattnet och behovet av att skydda det; utredningar eller undersökningar som sker inom ramen för uppströmsarbeten till exempel i Lagans vattenråds eller Bolmengruppens regi; förbättring av en redan godkänd enskild avloppsanläggning inom vattenskyddsområde Bolmen eller längs Bolmens strand, genom till exempel att fastigheten ansluts till kommunalt avlopp eller ersättning för avgift gällande tillståndsansökan eller anmälan som följer av ett inrättande av vattenskyddsområde. Utdelning kommer att ske med 500 000 kr per år i fem år.

Strategiska framtidsfrågor

Diskussioner med Båstad om kommunens dricksvattenförsörjning har förts sedan 2010. Under 2017 har ett avtal om delägarinträde arbetats fram varvid Båstad antog detta avtal under december. Processen med Båstads delägarinträde går nu vidare med ställningstagande av alla delägarkommuner och teckning av nyemitterade aktier vid bolagets årsstämma 2018.

Under året har en ny strategisk flerårsplan för bolaget tagits fram. Den huvudsakliga och långsiktiga inriktningen är ökad leveranssäkerhet genom utvecklad redundans såväl i råvattenresurserna som i produktion och distribution. En grundförutsättning för detta är att möjliggöra användning av Bolmenvatten vid Vombanläggningen. Det ger redundans i råvattenförsörjningen vid båda produktionsanläggningarna samt förutsättningar att öka produktionskapaciteten i Vomb och därmed möjligheter till redundant produktion.

Hållbarhetsbegreppet är ett annat centralt område som utifrån FN:s globala hållbarhetsmål kommer att fyllas med innehåll för bolagets räkning. IT-säkerhet och digitalisering är också ett prioriterat område. Det huvudfokus på råvattenfrågor med vattenskydd, långsiktig vattenförvaltning med mera som var huvudinriktningen i 2011 års strategiska plan kommer även framöver att utgöra centrala och prioriterade frågor.

Kommunikationsaktiviteterna kommer att vidareutvecklas. Nya former för att öka förståelsen för vattnets värde samt smartare och mer hållbar vattenanvändning ska utvecklas. Bolaget har de senaste åren tagit emot ett flertal frågeställningar från externa kommuner om hjälp i större strukturförändringar i kommunernas dricksvattenförsörjning. Det är ofta omfattande frågor om stöd i strategiska beslut, genomförande av stora investeringar och finansiering. Sydvatten behöver sannolikt ta principiell ställning till dessa frågeställningar under 2018.

Ansökan om förnyat tillstånd för befintlig verksamhet avseende avvattning och deponering av vattenverksslam på Rönneholms mosse har under hösten lämnats till Länsstyrelsen.

Forskning och utveckling

Sydvatten är tillsammans med NSVA och VA SYD ägare till forskningsbolaget Sweden Water Research AB. Verksamheten presenteras på bolagets webbplats samt i dess årsredovisning. Aktieägarna ska under varje räkenskapsår proportionerligt finansiera ett maximalt belopp enligt fördelningsnyckel i aktieägaravtalet. Under 2017 uppgår Sydvattens andel till 4 285 kkr. Den del som vid bokslutet understiger de avtalade procentsatserna ska anges som eventalförpliktelse hos respektive aktieägare och överstigande ska minska eventalförplikelsen. Bolaget har rätt till finansiering enligt avtalet och denna rätt ska finnas upp till tre år. Sydvattens andel av eventalförpliktelse gällande 2016 är 1 622 kkr. Av dessa används 384 kkr för att täcka underskott 2017. Kvar av 2016 års eventalförpliktelse är 1 238 kkr.

I maj invigdes en fältforskningsstation vid Bolmen. Den finansieras av Sydvatten, Sweden Water Research, de fyra Bolmen-kommunerna Gislaved, Hylte, Ljungby och Värnamo samt Länsstyrelsen i Halland, Region Halland och Bolmens fiskevårds-områdesförening. Forskningsstationen kommer att vara inriktad på miljöövervakning, vattenvård, effekter av klimatförändringar på sjöecosystem, fiske och fiskevård. Sydvatten är huvudman för själva forskningsstationen medan Lunds universitet och Högskolan i Halmstad representerar som vetenskapliga huvudmän. Sweden Water Research kommer att bedriva forskning i Bolmen för ägarnas räkning. Stationen är öppen för alla lärosäten och forskningsinstitut att använda i syfte att maximera kunskapsnyttan med satsningen. Forskningsstationen har blivit medlem i Vetenskapsrådets forskningsorgan SITES (Swedish Infrastructure For Ecosystem Science). Det innebär att resultat från Bolmen kan jämföras och samköras med forskning vid nio andra forskningsstationer i Sverige. Det första projektet att starta vid Bolmen under året var SITES-projektet AquaNet, med vars hjälp vatten- och klimatforskning för sjöar i Sverige från Västerbotten i norr till Småland i söder kan synkroniseras, så att samma slags studier genomförs i hela Sverige samtidigt.

Domstolsärenden

I sin dom i målet gentemot Statkraft som kom under hösten fastställer Mark- och miljööverdomstolen att Sydvatten ska ersätta Statkraft med 250 miljoner kronor. Det ska jämföras med den tidigare domen 2016 i Mark- och miljödomstolen där Statkraft tilldömdes en ersättning på 450 miljoner. Båda parter har överklagat domen till Högsta domstolen.

Investeringar och upphandlingar

Investeringsvolymen för året uppgick till 293 (148) mnkr.

Anläggningarnas ålder och behovet av utveckling kräver insatser i form av såväl ny- som reinvesteringar för att säkerställa kvaliteten i den framtida försörjningen. Detta innebär att styrelsen har tagit fram en investeringsplan om ca 3 000 mnkr för de kommande 10 åren. Under de kommande åren kommer en stor satsning att genomföras på Vombverket i form av omfattande ny- och reinvesteringar samt en överföringsledning för vatten från Bolmen.

Bygget av råvattenledningen mellan Äktaboden och Ringsjöholm pågår och den tredje etappen är nu påbörjad. Budgeten uppgår till 450 mnkr. Omfattande arkeologiska arbeten utförs vilket medför att projektets färdigställande försenas och beräknas bli klart under första halvan av 2019. Den 2,5 mil långa råvattenledningen är ett av Sydvattnens största projekt. Syftet är att komplettera den råvattenledning som sedan 1987 leder Bolmenvatten från Bolmentunnelns slut vidare till Ringsjöverket. Den befintliga ledningen försörjer en halv miljon människor men det saknas redundans. Ledningen dubblas därför för att förbättra driftsäkerheten. Mer än halva ledningssträckan är byggd. Den nordliga etappen är klar och den sydliga etappen är i stort sett färdigställd. Arbetet med den mellersta delen har inletts.

Inom ramen för Sydvattnens arbete med likvärdig försörjningsstruktur för ägarkommunerna anläggs en ny vattenledning för att säkerställa vattenförsörjningen till Eslövs kommun. Ledningen är 5,6 km lång och byggs mellan Kävlinge och Örtofta. Ledningsrätten överklagades vilket ledde till huvudförhandling i

Mark- och miljödomstolen i mars. Detta medför att byggstarten fick flyttas fram. Total budget är 25 mnkr och ledningen beräknas vara klar under 2018.

Inom ramen för den framtida överföringen av Bolmenvatten till Vombverket, genomförs en förstudie av överföringsledningen. Dessutom har en pilotanläggning för förbehandling av Bolmenvattnet installerats på Ringsjöverket. Bland annat har en rad tester genomförts avseende möjliga metoder för förbehandling av vattnet.

Översyn av finansieringsbehovet innevarande och kommande år har genomförts och totalt har Sydvatten upphandlat nytt lån motsvarande 250 mnkr. Dessa har använts dels för investering i råvattenledning mellan Äktaboden och Ringsjöholm (totalt 450 mnkr), dels för markköp i Vomb (80 mnkr). Vidare har ett lån refinansierats på 121 mnkr.

Säkerhet och kvalitet

Under 2017 har utredningar inletts kring hur företaget ska möta de förändrade kraven om hantering av personuppgifter (GDPR) samt det nya formaliserade regelverket kring hur samhällskänsliga verksamheter ska skydda sig mot IT-relaterade angrepp och hur incidenter ska rapporteras (NIS-direktivet).

Länsstyrelsen i Kronoberg har under 2017 handlagt Sydvattnens ansökan om ett vattenskyddsområde för Bolmen och återkommit med en kompletteringsbegäran. Sydvatten har under slutet av 2017 och början av 2018 arbetat med en komplettering av ansökan som har lämnats till Länsstyrelsen. Efter det vidtar länsstyrelsens handläggning inför beslut. Sydvatten ska göra ett utbyte av ett äldre befintligt styr- och övervakningssystem som successivt fasas ut från marknaden till ett nytt system, som medger stora fördelar ur drift- och säkerhetssynpunkt. Upphandling har genomförts hösten 2017 och vi beräknar att hela entreprenadtiden sträcker sig upp mot fyra år.

Arbete har påbörjats när det gäller att hantera kapaciteten vid högförbrukning av vatten. Ett arbete bedrivs i Tekniskt samråd med att samordna systemen samt utnyttja reservoarvolymerna på ett effektivare sätt.

Sydvatten och Helsingborg tecknade 1984 ett avtal om transitering av dricksvatten genom Helsingborgs vattenledningsnät till Höganäs. Förutsättningarna har sedan dess väsentligt förändrats och parterna har undertecknat ett nytt transiteringsavtal anpassat till aktuella förhållanden.

Under året har en ny krisplan färdigställts efter en genomgång av bolagets krisberedskap och rutiner vid oönskade händelser. Den nya krisplanen förtydligar roller och indikatorer samt innehåller instruktioner för hantering av krissituationer. Krisplanen och bolagets kriskommunikationsplan har uppdaterats och kopplats till varandra. Krisplanen har också uppdaterats i enlighet med MSB:s nya krishanteringsprinciper: ansvar, samverkan och handling. För att öka kunskap om ansvar, roller och samverkan i kris genomför Sydvatten årligen krisövningar av olika karaktär. Samordningen mellan Sydvatten, delägarkommunerna och VA-organisationerna är särskilt viktig vid en störning som drabbar flera kommuner.

Ombyggnadsarbetena på Ringsjöverket för att möjliggöra ackreditering av laboratoriet pågår. Det nya laboratoriet medför andra möjligheter till kontrollanalyser vid bakterier i ledningsnätet och på så vis kan eventuella problem avhjälpas snabbare och falska resultat undvikas.

Sydvatten har köpt 900 hektar mark kring Vombverket och Vombfältet. Markköpet innebär att företaget får rådighet över den mark där infiltrationsdammar och borrhör finns. Inom området finns en rad naturintressen och områdesskydd. Köpet innebär ansvar för skogsbruk, viltvård samt utarrendering av fiskevatten och mark för travbanor med mera.

En kunskapande organisation

Även detta år deltog Sydvatten under politikerveckan i Almedalen. Årets tema var att dricksvattenfrågan hotar att dela Sverige i ett A- och ett B-lag. Många kommuner, inte minst i glesbygden, kan i framtiden ha svårt att garantera sina invånare ett rent dricksvatten. Det krävs samarbete över kommungränserna och mellan stad och land för att lösa denna samhällsutmaning. 6 av 10 kommunala VA-organisationer anser sig ha dåliga förutsättningar för att kunna leverera ett hälsomässigt säkert vatten. Främst gäller det kommuner i glesbygd, där det är svårt att hitta finansiering för de ofta omfattande renoveringar som krävs. Branschens Hållbarhetsindex visar också att skillnaden mellan mindre och större kommuner ökar. Frågor som belystes under seminariet var bland andra: Ska vi tvingas acceptera att tillgången till rent vatten slutar att vara en självklarhet? Eller finns det lösningar genom kommunala och/eller statliga initiativ som uppmuntrar till samarbete?

I oktober arrangerades Vombverkets dag då verkets grannar och andra intressenter bjöds in till mingel och information om vad som händer på verket i dag och hur framtiden kan komma att se ut. Drygt 80 personer deltog i arrangemanget som omfattade visning av anläggningen och en busstur till infiltrationsdamarna.

Arkad är södra Sveriges största arbetsmarknadsdagar där studenter som utbildar sig till civilingenjörer, högskoleingenjörer, arkitekter, brandingenjörer och industridesigners vid LTH möts. Sydvatten deltog med en gemensam monter tillsammans med NSVA. Under två dagar mötte vi tusentals studenter som snart ska ut i arbetslivet.

En medarbetarundersökning genomfördes i maj 2017, med ett nästan 100-procentigt deltagarantal. Resultatet från undersökningen har presenterats på respektive arbetsplatser där sedan medarbetarna kommer vara delaktiga i framtagandet av handlingsplaner.

Under året har 14 personer anställts i bolaget; hälften av tjänster-na är ersättningstjänster och övriga är nyanställningar.

Det pedagogiska kommunikationsprojektet Tänk H₂O! har i år samlat drygt 900 ungdomar och deras lärare på de tio vattenkurser som genomförts på Tiraholm vid Bolmen. Syftet med kurserna är att öka ungdomarnas medvetenhet och kunskap om vattnets värde. Vi vill också synliggöra branschen och uppmuntra gymnasieelever att söka utbildnings- och yrkesvägar som kan leda till VA-branschen.

Världsvattendagen den 22 mars firades tillsammans med Lunds universitet och 350 elever från Gymnasieskolan Spyken i Lund. Med på firandet var också cirka 50 lärare från både Spyken och andra kommuner. Firandet var en del av Lunds universitets 350-årsfirande och arrangerades av LUCSUS, Sydvatten och Sweden Water Research på Stadshallen i Lund. Förmiddagen innehöll korta föreläsningar av bland annat forskningschef Kenneth M Persson och doktoranden Kristjan Pullerits samt en stor utställning med reflektionsfrågor.

FÖRSLAG TILL DISPOSITION AV FÖRETAGETS VINST ELLER FÖRLUST

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att fritt eget kapital, kronor 1 114 172, disponeras enligt följande:

	Belopp i kr
Balanserade vinstmedel	1 114 172
Årets resultat	-
Summa	1 114 172
Balanseras i ny räkning	1 114 172

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

UTVECKLING AV FÖRETAGETS VERKSAMHET, RESULTAT OCH STÄLLNING (MNKR)

	2017	2016	2015	2014	2013
Ur resultaträkningen mnkr					
Rörelsens intäkter	316	299	277	271	267
Rörelsens kostnader	183	176	166	162	162
Planmässiga avskrivningar	65	65	63	63	62
Finansiella kostnader	34	34	32	35	35
Resultat efter finansnetto	35	24	15	12	9
Ur balansräkningen mnkr					
Anläggningstillgångar, totalt anskaffningsvärde	3 571	3 278	3 132	3 043	2 915
Investeringar	293	148	93	135	65
Eget kapital inklusive obeskattade reserver	700	666	642	626	614
Leveranser					
Vattenleverans (mn m³)	75,7	77,4	75,3	74,9	74,1
varav Ringsjöverket	46,5	45,5	45,0	45,4	46,1
varav Vombverket	29,2	31,9	30,3	29,5	28,0
Nyckeltal					
Soliditet %	22,8	24,4	31,0	30,7	31,7
Genomsnittligt vattenpris till delägare (kr/m³)	3,94	3,69	3,49	3,46	3,49

EGET KAPITAL

	2017	2016
Specifikation av bundet och fritt eget kapital:		
Aktiekapital	442 403	442 403
Reservfond	58	58
Totalt bundet eget kapital	442 461	442 461
Balanserat resultat	1 114	1 095
Årets resultat	-	19
Totalt fritt eget kapital	1 114	1 114
Totalt eget kapital	443 575	443 575

RESULTATRÄKNING (TKR)

	Not	2017	2016
Rörelsens intäkter			
Vattenförsäljning		298 414	285 679
Aktiverat arbete för egen räkning		8 458	7 172
Övriga rörelseintäkter		8 417	6 507
Summa rörelsens intäkter		315 289	299 358
Rörelsens kostnader	2		
Driftkostnader		-56 433	-58 821
Övriga externa kostnader	3, 4	-50 509	-44 075
Personalkostnader	5	-75 337	-73 457
Avskrivning av materiella tillgångar		-64 782	-64 771
Övriga rörelsekostnader		-3	-107
Rörelseresultat		68 225	58 127
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	6	1	6
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-33 582	-33 941
Resultat efter finansiella poster		34 644	24 192
Bokslutsdispositioner	8	-34 534	-23 928
Resultat före skatt		110	264
Skatt på årets resultat	9	-110	-245
Årets resultat		-	19

BALANSRÄKNING (TKR)

	Not	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	15		
Byggnader och mark	10	254 645	155 993
Ledningar och tunnel	11	1 227 693	1 242 521
Maskiner och andra tekniska anläggningar	12	252 335	236 945
Inventarier	13	17 951	18 213
Pågående nyanläggningar	14	395 425	265 486
Förskott materiella anläggningstillgångar	11	447 512	447 512
Summa materiella anläggningstillgångar		2 595 561	2 366 670
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i intresseföretag	16	17	17
Summa finansiella anläggningstillgångar		17	17
Summa anläggningstillgångar		2 595 578	2 366 687
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager</i>			
Kemikalielager		779	790
Förråd		3 849	3 340
Summa varulager		4 628	4 130
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Aktuell skattefordran		430	-
Kundfordringar		16 830	5 084
Övriga fordringar		1 548	252
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	8 270	4 554
Summa kortfristiga fodringar		27 078	9 890
Kassa och bank	19	191 244	149 178
Summa omsättningstillgångar		222 950	163 198
SUMMA TILLGÅNGAR		2 818 528	2 529 885

BALANSRÄKNING (TKR)

	Not	2017	2016
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital	20	442 403	442 403
Reservfond		58	58
Summa bundet eget kapital		442 461	442 461
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust	21	1 114	1 095
Årets resultat		-	19
Summa fritt eget kapital		1 114	1 114
Summa eget kapital		443 575	443 575
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar	22	256 624	222 091
Summa obeskattade reserver		256 624	222 091
Avsättningar			
Avsättningar till pensioner	23	20 023	21 265
Summa avsättningar		20 023	21 265
Långfristiga skulder	24		
Skulder till kreditinstitut		1 858 000	1 643 000
Summa långfristiga skulder		1 858 000	1 643 000
Kortfristiga skulder			
Skatteskulder		-	24
Leverantörsskulder		66 268	32 656
Övriga kortfristiga skulder		6 449	10 075
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	167 589	157 199
Summa kortfristiga skulder		240 306	199 954
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 818 528	2 529 885

KASSAFLÖDESANALYS (TKR)

	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	68 224	58 127
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Avskrivningar och nedskrivningar	64 782	64 771
Vinst vid försäljning av inventarier	-122	-201
Förlust vid utrangering av inventarier	-	99
Avsättning pension	-1 242	317
Omklassificering pågående projekt	360	908
	132 002	124 021
Erhållen ränta	1	6
Erlagd ränta	-33 582	-33 941
Betald inkomstskatt	-564	-111
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	97 857	89 975
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Ökning(-) / Minskning (+) av varulager	-497	281
Ökning(-) / Minskning (+) av rörelsefordringar	-16 759	-635
Ökning(+) / Minskning (-) av rörelseskulder	40 376	21 065
Kassaflöde från den löpande verksamheten	120 977	110 686
Investeringsverksamheten		
Förskott materiella anläggningstillgångar		-447 512
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-294 033	-148 303
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	122	201
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-293 911	-595 614
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån	215 000	550 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	215 000	550 000
Årets kassaflöde	42 066	65 072
Likvida medel vid årets början	149 178	84 106
Likvida medel vid årets slut	191 244	149 178

Noter

NOT 1 – REDOVISNINGSPRINCIPER

Belopp i Tkr om inget annat anges. Belopp inom parentes anger föregående års värde.

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämnden allmänna råd BFNAR 2012:1. Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Företaget tillämpar K3 från 2014.

Värderingsprinciper

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges. Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Intäkter

Nettoomsättningen omfattar i huvudsak intäkter från bolagets delägarkommuner. Intäkterna avseende fasta kostnader för vattenleveranser fördelas mellan delägarna efter folkmängden i respektive kommun. Intäkter avseende rörliga kostnader för vattenleveranser redovisas i takt med att de intjänas. Ränteintäkterna redovisas i takt med att de intjänas.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade värdeminskningar och eventuella nedskrivningar. Materiella anläggningstillgångar delas upp på betydande komponenter.

Komponentavskrivning

Tillämpas enligt K3. Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Följande avskrivningstider tillämpas:

Fordon 5 år, Inventarier i snitt 5–15 år, Maskiner i snitt 10–25 år, Brunnsgallerier i snitt 25 år, Ledningar 50–80 år, Tunnel 100 år, Byggnader 20–50 år, Markanläggningar 20 år, Mark avskrivs ej. Avskrivningstider för ledningar följer den rekommendation som är framtagen av Svensk Vatten Utveckling.

Låneutgifter

Låneutgifter (ränta) bokförs som finansiell kostnad. De räntor som uppkommer då företaget lånar kapital för att finansiera tillverkningen av tillgångar som tar betydande tid att färdigställa, räknas in i tillgångens anskaffningsvärde. Dessa värderas enligt bolagets genomsnittliga kostnadsränta under året och bokas upp som aktiverad intäkt.

Finansiella instrument

Ränteswappar används i säkringssyfte för att uppnå önskad räntebindning i låneportföljen. Derivat redovisas inte i balansräkningen under avtalets löptid. Intäkter och kostnader hänförliga till derivatinstrument nettoredovisas under räntekostnader. Bolaget vill begränsa exponeringen mot risken i rörlig ränta. Bolaget har därför ingått avtal om ränteswappar. Genom ränteswapparna betalar bolaget en fast ränta och erhåller 3M Stibor. Att delvis ta bort denna risk överensstämmer med bolagets målsättning om en jämn och stabil räntekostnad över

tiden. Som en del av bolagets ränteriskhantering ingår även att säkringsinstrumenten kan ersättas eller överflyttas till andra säkringsinstrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tiden.

Leasingavtal

Företaget redovisar samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (återanskaffningsvärdet).

Avsättningar

Som avsättningar redovisas sådana förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller den tidpunkt då de ska infrias.

Utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Kursvinster och kursförluster på rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i rörelseresultatet.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda avser alla typer av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Företagets ersättningar innefattar bland annat löner, betald semester, betald frånvaro och ersättningar efter avslutad anställning (pensioner). Bolaget har olika pensionssystem, det finns både förmånsbestämda och premiebestämda pensioner. Redovisning sker i takt med intjänandet. Företaget har inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Skatt

Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen. Aktuell skatt avser inkomstskatt för innevarande räkenskapsår samt den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte redovisats. Aktuell skatt beräknas utifrån den skattesats som gäller per balansdagen. Uppskjuten skatt är inkomstskatt som avser framtida räkenskapsår till följd av tidigare händelser. Redovisning sker enligt balansräkningsmetoden.

Obeskattade reserver, bokslutsdispositioner

Skattelagarna ger bolaget möjlighet att skjuta upp skattebetalning genom avsättning till obeskattade reserver. De obeskattade reserverna redovisas som en särskild post i balansräkningen. I resultaträkningen redovisas avsättning till eller upplösningar av obeskattade reserver under bokslutsdispositioner. De obeskattade reserverna består till 22 % av uppskjuten skatteskuld och 78 % av eget kapital.

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412) får medel avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar om vissa villkor är uppfyllda. Styrelsen har utarbetat och antagit en investeringsplan, enligt angivna villkor, som minst motsvarar de obeskattade reservernas storlek.

NOT 2 – RÖRELSENS KOSTNADER

	2017	2016
Drift och underhåll	128 227	120 910
Elkostnad för driften	26 611	26 839
Kemikaliekostnader för driften	14 841	15 815
Transitering	4 614	5 453
Kraftförluster	7 989	7 444
	182 282	176 461
Avskrivningar	64 782	64 770
Summa	247 064	241 231

NOT 3 – ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNING TILL REVISORER

	2017	2016
<i>Ernst & Young AB</i>		
Revisionsuppdrag	141	131
Andra uppdrag	101	45
Summa	242	176
<i>Malmö stad</i>		
Revisionsuppdrag	35	20
Andra uppdrag	-	34
Summa	35	54

NOT 4 – LEASINGAVTAL

	2017	2016
Kostnadsförda leasingavgifter (personbilar)	630	584
Summa	630	584

NOT 5 – ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Medelantalet anställda		
	2017	2016
Män	63	57
Kvinnor	27	27
Totalt	90	84

Medeltalet anställda bygger på av bolaget betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.

Löner och andra ersättningar

	2017	2016
Styrelsen och verkställande direktör	2 733	2 655
Övriga anställda	43 026	41 134
Summa	45 759	43 789

Redovisning av könsfördelning i företagsledningar

	2017	2016
<i>Andel kvinnor</i>		
Styrelsen	4	4
Övriga ledande befattningshavare	3	3
Totalt	7	7
<i>Andel män</i>		
Styrelsen	8	9
Övriga ledande befattningshavare	4	4
Totalt	12	13

Pensions- och övriga sociala kostnader		
	2017	2016
Pensionskostnader för styrelse och VD	968	910
Pensionskostnader för övriga anställda	8 661	10 389
Övriga sociala kostnader enligt lag och avtal	14 273	13 759
Summa	23 902	25 058

Av pensionskostnaderna avser 968 (910) bolagets VD.

Vid uppsägning från bolagets sida har bolagets verkställande direktör 12 månaders uppsägningstid. Utöver detta har verkställande direktören rätt till ett avgångsvederlag motsvarande ersättningar för 12 månaders anställning.

NOT 6 – RÄNTEINTÄKTER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	2017	2016
Ränteintäkter, övriga	1	6
Summa	1	6

NOT 7 – RÄNTEKOSTNADER OCH LIKANDE RESULTATPOSTER

	2017	2016
Räntekostnader, övriga	29 139	29 903
Borgensavgifter	4 251	3 670
Övriga finansiella kostnader	192	368
Summa	33 582	33 941

NOT 8 – BOKSLUTSDISPOSITIONER

	2017	2016
Förändrad överavskrivning	-34 534	-23 928
Summa	-34 534	-23 928

NOT 9 – SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	2017	2016
Aktuell skatteskostnad	110	245
Summa	110	245

Avstämning av effektiv skatt

	2017		2016	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Resultat före skatt		110		264
Skatt enligt gällande skattesats	22%	24	22%	58
Ej avdragsgilla kostnader		87		188
Ej skattepliktiga intäkter		-1		-1
Redovisad effektiv skatt		-110		-245
Differens		-		-

NOT 10 – BYGGNADER OCH MARK

	2017	2016
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	427 508	397 990
Nyanskaffningar	113 869	29 518
Vid årets slut	541 377	427 508
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-271 515	-256 024
Årets avskrivning	-15 217	-15 491
Vid årets slut	-286 732	-271 515
Redovisat värde vid årets slut	254 645	155 993
Taxeringsvärde	19 743	10 093
Varav mark	2 974	8 401

NOT 11 – LEDNINGAR OCH TUNNEL

	2017	2016
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	1 795 562	1 791 606
Nyanskaffningar	10 059	3 956
Vid årets slut	1 805 621	1 795 562
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-553 040	-528 301
Årets avskrivningar	-24 888	-24 739
Vid årets slut	-577 928	-553 040
Redovisat värde vid årets slut	1 227 693	1 242 522

Förskott materiella anläggningstillgångar 447 512 (447 512) avser utbetalt belopp till Statkraft enligt dom i Mark- och miljödomstolen. Domen är överklagad till Högsta domstolen.

NOT 12 – MASKINER OCH ANDRA TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

	2017	2016
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	711 931	702 343
Nyanskaffningar	34 906	10 811
Avyttringar och utrangeringar		-1 223
Vid årets slut	746 837	711 931
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-474 986	-457 037
Årets avskrivning	-19 516	-19 073
Försäljning		1 124
Vid årets slut	-494 502	-474 986
Redovisat värde vid årets slut	252 335	236 945

NOT 13 – INVENTARIER

	2017	2016
<i>Ackumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	77 443	70 431
Nyanskaffningar	4 899	7 734
Avyttringar och utrangeringar	-462	-722
Vid årets slut	81 880	77 443
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-59 230	-54 485
Försäljning	462	723
Årets avskrivning	-5 161	-5 468
Vid årets slut	-63 929	-59 230
Redovisat värde vid årets slut	17 951	18 213

NOT 14 – PÅGÅENDE INVESTERINGAR

	2017	2016
Vid årets början	265 486	170 109
Årets investeringar	210 226	148 304
Omklassificeringar (kostnadsfört)	-360	-909
Årets anskaffningar/omklassificering	-79 927	-52 018
Redovisat värde vid årets slut	395 425	265 486

NOT 15 – ÅRETS TOTALA INVESTERINGAR

	2017	2016
Samhällekonomiskt lönsamma investeringar	272 276	127 754
Tvingande enligt lag/regler	1 109	715
Företagsekonomiskt lönsamma investeringar	4 653	8 191
Företagsekonomiskt lönsamma underhåll	15 995	11 644
Summa	294 033	148 304

Aktiverad kostnad
I investeringar 2017 ingår aktiverad arbetskostnad med 8 092 (6 732) tkr.
I investeringar 2017 ingår aktiverad ränta med 0 (270) tkr.

NOT 16 – ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Sweden Water Research AB Org.nr. 556945-8945, Säte: Lund			
		Sydvattens andel	
	Totalt	2017	2016
Aktiekapital	51	17	17
Antal andelar	5 100	1 700	1 700
Balanserat resultat	146	48	48
Totalt eget kapital	197	66	65
Delägare: Sydvatten 1/3, NSVA 1/3, VA SYD 1/3			

NOT 17 – FINANSIELLA INSTRUMENT OCH RISKHANTERING

Derivat och finansiell riskhantering				
	Nominellt värde	Marknads-värde	Nominellt värde	Marknads-värde
Derivat för vilka säkringsredovisning tillämpas				
Ränteswappar	757 000	-76 899	607 000	-88 852
	757 000	-76 899	607 000	-88 852

Marknadsvärdet för ränteswappar baseras på förmedlande kreditinstituts värdering, vars rimlighet provas genom en diskontering av beräknade framtida kassaflöden enligt kontraktets villkor och förfallodagar och med utgångspunkt i marknadsräntan för liknande instrument på balansdagen.

NOT 18 – FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	2017	2016
Upplupna intäkter (reglering vattenkostnad delägarkommuner)	1 618	1 928
Övriga upplupna intäkter	2 063	187
Förutbetalda försäkringspremier	689	810
Förutbetalda hyreskostnader	602	593
Övriga förutbetalda kostnader	3 299	1 036
Summa	8 271	4 554

NOT 19 – LIKVIDA MEDEL

	2017	2016
Banktillgodohavande	191 244	149 178
Summa	191 244	149 178

Sydvattens kontokredit på 80 000 (80 000) är utnyttjad med 0 tkr (0).

NOT 20 – ANTAL AKTIER

	2017	2016
Antal aktier	4 424 028	4 424 028
Kvotvärde	100	100

NOT 21 – DISPOSITION AV VINST ELLER FÖRLUST

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust. Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 1 114 172 disponeras enligt följande:

	2017
Balanseras i ny räkning	1 114
Summa	1 114

NOT 22 – ACKUMULERADE ÖVERAVSKRIVNINGAR

	2017	2016
Maskiner och andra tekniska anläggningar	256 624	222 091
Summa	256 624	222 091

Av obeskattade reserver är 56 457 (48 860) uppskjuten skatteskuld.

NOT 23 – AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE

	2017	2016
<i>Pensionskostnad</i>		
Belopp vid årets ingång	21 265	20 947
Årets avsättningar (skuldförändring)	-1 242	318
Summa avsättningar	20 023	21 265

NOT 24 – LÅNGFRISTIGA SKULDER

	2017	2016
Skulder som förfaller inom ett år från balansdagen	815 000	921 000
Skulder som förfaller mellan två till fem år från balansdagen	771 000	550 000
Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen	272 000	172 000
Summa skulder till kreditinstitut	1 858 000	1 643 000

Upplåning har skett mot borgen från delägarkommunerna. Samtliga lån är amorteringsfria.

Lån med förfallotidpunkt inom ett år har betraktats som långfristigt eftersom lånet kommer att refinansieras under året. 445 mnkr avser lån upptagna för Statkraftdomen.

NOT 25 – UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2017	2016
Upplupen löne- och semesterlöneskuld	3 116	3 380
Upplupna sociala avgifter	2 224	2 197
Upplupna räntekostnader	2 154	5 972
Förfakturerad vattenförsäljning	61 356	62 593
Avräkning högspänning	2 108	2 067
E.ON / Statkraft, kraftförluster Bolmen	72 917	64 927
Transiteringskostnader	2 868	3 149
Övriga poster	20 845	12 914
Summa	167 588	157 199

NOT 26 – STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

	2017	2016
<i>För koncernföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag</i>		
Kapitaltäckningsgaranti	500	500
Eventualförpliktelse	1 238	1 622

Sydvatten AB har tillsammans med övriga delägare i Sweden Water Research AB ingått avtal om kapitaltäckningsgaranti, varmed aktieägarna förbinder sig att säkerställa att SWR:s egna kapital vid varje tillfälle uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet. Garantin är begränsad till totalt 1 500 tkr. Sydvattens andel utgör 1/3.

Sydvatten AB har tillsammans med övriga delägare i Sweden Water Research AB ingått avtal om eventualförpliktelse enligt aktieägaravtal.

NOT 27 – VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS SLUT

Inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut har inträffat.

Underskrifter

Malmö den 6 mars 2018

Håkan Fäldt	Magnus Jälminger
<i>Styrelseordförande</i>	<i>Vice ordförande</i>
Yvonne Köhler-Olsson	Rolf Hansson
Anna Ingers	Elin Gustafsson
Ronny Johannessen	Johan Andersson
Pia Almström	Claes Hedlund
Pierre Lindberg	
Jörgen Johansson	
<i>Verkställande direktör</i>	
Vår revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning har avgivits den 12 mars 2018	
Thomas Hallberg	
<i>Auktoriserad revisor</i>	
Vår granskningsrapport har avgivits den 12 mars 2018	
Sten Dahlvid	Cecilia Lindell
<i>Lekmannarevisor</i>	<i>Lekmannarevisor</i>

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Sydvatten AB, org.nr 556100-9837

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sydvatten AB för räkenskapsåret 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Sydvatten ABs finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sydvatten AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamåls-enliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Sydvatten AB för räkenskapsåret 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sydvatten AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamåls-enliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkstäl-lande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner be-träffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Malmö den 12 mars 2018	
Ernst & Young AB	
Thomas Hallberg	
Auktoriserad revisor	

Granskningsrapport

Vi, av fullmäktige i Malmö och Helsingborg kommun utsedda lekmannarevi-sorer, har granskat Sydvatten AB:s (org. nr. 556100-9837) verksamhet.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kon-troll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och kommunallagen, god revisions-sed i kommunal verksamhet samt utifrån bolagsordning och av årsstämma och bolagsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning. Målstyrning har granskats särskilt och redovisas i en revisionsrapport.

Vi bedömer att verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från eko-nomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Någon grund för anmärkning mot styrelsens eller verkställande direktörens förvaltning föreligger därmed inte.

Malmö den 12 mars 2018

Sten Dahlvid	Cecilia Lindell
<i>Lekmannarevisor</i>	<i>Lekmannarevisor</i>

Sydvattens styrelse och ledning

Styrelsen består av representanter från samtliga ägarkommuner.

Håkan Fäldt
Ordförande, Malmö

Magnus Jälminger
Vice ordförande, Helsingborg

Yvonne Köhler-Olsson
Ledamot, Malmö

Rolf Hansson
Ledamot, Malmö

Anna Ingers
Ledamot, Helsingborg

Linda Allansson Wester
Suppleant, Svedala

Anders Melin
Suppleant, Höganäs

Elin Gustafsson
Ledamot, Lund

Ronny Johannessen
Ledamot, Lund

Johan Andersson
Ledamot, Eslöv

Pia Almström
Ledamot, Kävlinge

Claes Hedlund
Ledamot, Lomma

Stefan Svalö
Suppleant, Bjur

Christer Mars
Suppleant, Vellinge

Pierre Lindberg
Ledamot, Staffanstorp

Helena Grahn
Suppleant, Malmö

Bulent Öztürk
Suppleant, Malmö

Hans Bosson
Suppleant, Helsingborg

Anna Hagerberg
Suppleant, Lund

Christer Hansson
Suppleant, Ängelholm

Elvir Mesanovic
Adjungerad ledamot, Landskrona

Roy Wernberg
Suppleant, Landskrona

Henrik Wöhlecke
Suppleant, Eslöv

Magnus Alm
Suppleant, Skurup

Birgitta Jönsson
Suppleant, Svalöv

Katja Larsson
Suppleant, Burlöv

Ledningsgrupp

Jörgen Johansson
VD

Carina Hertzman
Ekonomi- och finanschef

Per Johansson
Produktionschef Ringsjöverket

Stefan Johnsson
Säkerhets- och kvalitetschef

Svante Lönnqvist
Produktionschef Vombverket

Åsa Håkansson
Teknisk chef

Marie Nordkvist-Persson
Kommunikationschef

Personalrepresentanter

Mikael Henriksson

Linda Parkefelt

Lars Månsson

Varje dag producerar **Sydvatten** vatten åt nästan en miljon skåningar. Det gör oss till en viktig kugge i en av Sveriges största regioner.

Sydvatten äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten. Genom samarbetet i Sydvatten kan de 16 delägarkommunerna garantera sina invånare, skolor, sjukhus och företag en säker, hållbar och kostnads-effektiv dricksvattenförsörjning.

Delägarkommuner

Bjuv | Burlöv | Eslöv | Helsingborg | Höganäs | Kävlinge
Landskrona | Lomma | Lund | Malmö | Skurup | Staffanstorps
Svalöv | Svedala | Vellinge | Ängelholm